Lokalna razvojna strategija LAG-a „ PODRAVINA“ za razdoblje od 2014. do 2020.

V5 (I4), 2021.

Ovaj projekt sufinanciran je sredstvima Europske Unije iz Europskog fonda za poljoprivredni razvoj, Podmjera 19.1. „Pripremna pomoć“ u okviru Mjere 19 „LEADER – CLLD“ – LAG“ PODRAVINA“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.,
Udio sufinanciranja 90% EU, 10% RH
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj:
Europa ulaže u ruralna područja

SADRŽAJ

1. OSOBNA ISKAZNICA LAG-A 5

2. OSNOVNE ZNAČAJKE PODRUČJA LAG-A 6

2.1 OPĆE ZEMLJOPISNE ZNAČAJKE PODRUČJA 6

2.1.1 POVRŠINA I GRANICE PODRUČJA 6

2.1.2 RELJEFNE I KLIMATSKE ZNAČAJKE PODRUČJA 7

2.1.3 KULTURNO-POVIJESNA I PRIRODNA BAŠTINA 7

2.1.4 STANJE INFRASTRUKTURE NA PODRUČJU LAG-A 10

2.2. GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA 16

2.2.1 INDEKS RAZVIJENOSTI 16

2.2.2 GLAVNE GOSPODARSKE DJELATNOSTI 17

2.2.3 STANJE GOSPODARSTVA 17

2.2.4 TRŽIŠTE RADNE SNAGE 21

2.3 DEMOGRAFSKE I SOCIJALNE ZNAČAJKE 22

2.3.1 BROJ I GUSTOĆA STANOVNIKA 22

2.3.2 DEMOGRAFSKA KRETANJA 23

2.3.3 OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA 24

2.3.4 KULTURA 25

3. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA PODRUČJA, UKLJUČUJUĆI SWOT ANALIZU 25

3.1 SWOT ANALIZA 27

4. OPIS CILJEVA LRS TE INTEGRIRANOG I INOVATIVNOG KARAKTERA LRS UKLJUČUJUĆI JASNE I MJERLJIVE POKAZATELJE ZA IZLAZNE POKAZATELJE ILI REZULTATE 28

4.1 VIZIJA, CILJEVI I PRIORITETI RAZVOJA LAG-A 28

4.2 CILJEVI, MJERE I TIPOVI OPERACIJA LRS ZA PODRUČJA LAG-A TEMELJENI NA MOGUĆNOSTIMA PRR 2014 – 2020 31

4.3 OPIS MJERA UKLJUČUJUĆI DEFINIRANJE KORISNIKA, KRITERIJA PRIHVATLJIVOSTI 37

4.4 OPIS TEMA PLANIRANIH PROJEKTA SURADNJE I NAČIN ODABIRA PROJEKATA SURADNJE 37

4.5 INOVATIVAN I INTEGRIRANI KARAKTER STRATEGIJE 38

4.6 USKLAĐENOST SA NADREĐENIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA 40

4.7 OPIS ODABIRA PROJEKATA NA RAZINI LAG-A 41

5. OPIS UKLJUČENOSTI LOKALNIH DIONIKA U IZRADU LRS 42

5.1 OPIS PARTNERSTVA 43

6. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS 47

7. NAČIN PRAĆENJA I PROCJENE PROVEDBE LRS 47

7.1 INDIKATORI ZA MJERENJE UČINKA PROVEDBE LRS 50

8. POVIJEST ORGANIZACIJE I DOSADAŠNJA ISKUSTVA LAG-A U PROVEDBI PROJEKATA 51

8.1 KAPACITETI ZA PROVEDBU LRS 52
8.1.1 LJUDSKI KAPACITETI ZA PROVEDBU LRS 52
8.1.2 FINANCIJSKI KAPACITETI ZA PROVEDBU LRS I FINANCIRANJE RADA LAG-A 54
9. FINANCIJSKI PLAN 55
10. DODACI 57

Napomena:

*Ova strategija (V5, I4) predstavlja **četvrtu izmjenu Lokalne razvojne strategije LAG-a „PODRAVINA“** sukladno regulatornom okviru za provedbu LEADER/CLLD-a u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. (Pravilnicima, NN 96/17, 53/18, 91/19, 37/20, 31/21) te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5726 potpisanim između LAG-a „PODRAVINA“ i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, s pripadajućim Aneksima br. 5726/1, 5726/2 i 5726/3. Četvrta izmjena LRS provedena je zbog realoakcije odnosno radi uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru produžetka trajanja odnosno tzv. prijelaznog razdoblja provedbe Programa ruralnog razvoja 2014.-2020. na 2021.-2022 godinu[1].*

[1] Napomena: Produženje trajanja Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za prijelazno razdoblje 2021.-2022., s realizacijom do 2025., definirano je za sve zemlje članice EU temeljem Uredbe (EU) 2020/2220.

Popis kratica u LRS:

AGRONET	elektronička aplikacija namijenjena za pomoć poljoprivrednim gospodarstvima i ostalim korisnicima u ostvarivanju prava na potpore u poljoprivredi
ARKOD	Nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela
APPRRR	Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
AZO	Agencija za zaštitu okoliša
CLLD	eng. *Community Led Local Development* - Lokalni razvoj vođen lokalnom zajednicom
CMEF	eng. *Common Monitoring and Evaluation Framework* – Okvir za praćenje i vrednovanje
CMES	eng. *Common Monitoring and Evaluation System* – Sustav za praćenje i vrednovanje
DUZR	Državni ured za reviziju
DVD	Dobrovoljno vatrogasno društvo
DZS	Državni zavod za statistiku
DZZP	Državni zavod za zaštitu prirode
EE	Energetska učinkovitost (eng. *Energy Eficiency*)
EU	Europska unija
ENRD	eng. *European Network for Rural Development*; hrv. Europska mreža za ruralni razvoj
ELARD	eng. *European LEADER association for Rural Development*; hrv. Europska LEADER asocijacija za ruralni razvoj
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
ESF	Europski socijalni fond
ESI	Europski strukturni i investicijski fondovi
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost
ha	hektar = 10.000 m^2
HE	hidro energija / hidro elektrana
HERA	Hrvatska energetska regulatorna agencija
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HOK	Hrvatska obrtnička komora
HROTE	Hrvatski regulator tržišta energije
HTZ	Hrvatska turistička zajednica
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IBAN	(eng. *International Bank Account Number*) međunarodni broj bankovnog računa
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KKŽ	Koprivničko-križevačka županija
KUD	Kulturno umjetničko društvo
LAG	Lokalna akcijska grupa (skupina)
LEADER	fran. *Liaison Entre Actions de Dévelopment de l'Economie Rurale* - Program Europske unije za razvoj ruralnih područja
LRS	Lokalna razvojna strategija LAG-a
MB	Matični broj
MINPOLJ	Ministarstvo poljoprivrede

MINT	Ministarstvo turizma
MIORH	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
MK	Ministarstvo kulture
mnv	metara nadmorske visine
MRRFEU	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
MT	Ministarstvo turizma
MZOIP	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
MW	mega Watt
NN	Narodne novine
NUTS	Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku (fran. *Nomenclature des unités territoriales statistiques*) Hijerarhijski sustav za identifikaciju i klasifikaciju prostornih jedinica za potrebe službene statistike u zemljama članicama Europske unije.
OIB	Osobni identifikacijski broj
OIE	Obnovljivi izvori energije
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
PG	Poljoprivredno gospodarstvo
PPR	Program ruralnog razvoja
RH	Republika Hrvatska
RNO	Registar neprofitnih organizacije
SDŽ	Splitsko-dalmatinska županija
TS	Trafo-stanica
TZ	Turistička zajednica
UTMP	Upravljačko tijelo za upravljanje PRR; Ministarstvo poljoprivrede
ZEF	Zadruga za etično financiranje
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika EU
ŽRS	Županijska razvojna strategija

1. OSOBNA ISKAZNICA LAG-A

Naziv LAG-a:	**Lokalna akcijska grupa „PODRAVINA“**
Adresa sjedišta LAG-a:	Basaričekova 8, 48350 Đurđevac
Mrežna (web) stranica:	www.lag-podravina.hr
Kontakti:	Gsm: +385 (0)98 977 2082 E-mail: lag.podravina@gmail.com
Datum osnivanja/registracije:	30.01.2013.
OIB:	40253958671
MB:	02925923
Registarski broj udruge:	06001271
RNO:	0227385
IBAN:	HR5623600001102307362
Broj naselja u LAG-u:	60
Broj jedinica lokalne samouprave:	16
Uključene jedinice lokalne samouprave:	Grad: Đurđevac (1) Općine: Drnje, Đurđevac, Đelekovec, Ferdinandovac, Gola, Hlebine, Kalinovac, Kloštar Podravski, Koprivnički Bregi, Koprivnički Ivanec, Molve, Novigrad Podravski, Novo Virje, Peteranec, Podravske Sesvete, Virje (15)
NUTS-2/3:	Sjeverna Hrvatska[2]/Koprivničko-križevačka županija
Površina LAG-a:	831,17 km^2
Broj stanovnika (2011.):	41 748
Gustoća naseljenosti:	50,23 st/km^2
Glavni izvor financiranja rada LAG-a i provedbe LRS:	M19, Program ruralnog razvoja RH 2014.-2020./EPFRR (90%), RH(10%)

[2] Izmjena provedena temeljem usklađenja s Nacionalnom klasifikacijom statističkih regija 2021. (HR NUTS 2021.), NN 125/2019

2. OSNOVNE ZNAČAJKE PODRUČJA LAG-A

2.1 OPĆE ZEMLJOPISNE ZNAČAJKE PODRUČJA

2.1.1 POVRŠINA I GRANICE PODRUČJA

Područje LAG-a „PODRAVINA“ (u daljem tekstu LAG) smješteno je na sjeverozapadu Republike Hrvatske, točnije u istočnom dijelu Koprivničko-križevačke županije. Ono se prostire duž granice sa Republikom Mađarskom u prostoru između rijeke Drave i gorja Bilogore. Područje koje zauzima LAG graniči s Bjelovarsko-bilogorskom županijom na zapadu i Virovitičko-podravskom županijom na jugu, cca. 100 km istočno od glavnog grada Republike Hrvatske, Zagreba.

Slika 1. Položaj LAG-a „PODRAVINA“ u Republici Hrvatskoj. *(Izvor: LAG“PODRAVINA“)*

Površina područja LAG-a iznosi 831,17 km² čime obuhvaća gotovo polovicu ukupne površine Koprivničko-križevačke županije. Broj stanovnika 60 naselja (Dodatak 1.) u okviru LAG-a prema popisu iz 2011. iznosi 41.748. Gustoća naseljenosti iznosi 50,23 stanovnika/km^2. LAG obuhvaća područje 16 jedinica lokalne samouprave: 1 grad i 15 općina.

Tablica 1. Naselja i jedinice lokalne samouprave u LAG- u „PODRAVINA“.

Grad/općina	Naselja	Površina km^2	Udio u LAG-u %
Drnje	Botovo, Drnje, Torčec	29,65	3,56
Đurđevac	Budrovac, Čepelovac, Đurđevac, Grkine, Mičetinac, Severovci, Sirova Katalena, Suha Katalena, Sveta Ana	157,19	18,91
Đelekovec	Đelekovec, Imbriovec	25,89	3,11
Ferdinandovac	Brodić, Ferdinandovac	49,25	6,9
Gola	Gola, Gotalovo, Novačka, Otočka, Ždala	76,33	9,18

Hlebine	Gabajeva Greda, Hlebine	30,95	3,72
Kalinovac	Batinske, Kalinovac, Molvice	35,55	3,29
Kloštar Podravski	Budančevica, Kloštar Podravski, Kozarevac, Prugovac	51,47	6,19
Koprivnički Bregi	Glogovac, Jeduševac, Koprivnički Bregi	34,98	4,2
Koprivnički Ivanec	Botinovec, Goričko, Koprivnički Ivanec, Kunovec, Pustakovec	32,96	3,96
Molve	Čingi Lingi, Molve, Molve Grede, Repaš	46,53	5,59
Novigrad Podravski	Borovljani, Delovi, Javorovac, Novigrad Podravski, Plavšinac, Srdinac, Vlaislav	64,62	7,77
Novo Virje	Novo Virje	35,98	4,32
Peteranec	Komatnica, Peteranec, Sigetec	51,77	6,22
Podravske Sesvete	Podravske Sesvete	29,47	3,54
Virje	Virje, Donje Zdjelice, Hampovica, Miholjanec, Rakitnica, Šemovci	78,55	9,45
LAG "PODRAVINA"	**Ukupno: 60 naselja u okviru 16 JLS**	**831,17 km^2**	

Izvor: DZS

Naselja su većinom iznimno ruralna s niskom gustoćom naseljenosti, sustavi korištenja zemljišta su pretežno poljoprivredni i šumarski te je i identitet zajednice ruralni. Status grada ima jedino Đurđevac koji prema popisu stanovništva iz 2011. godine, bez prigradskih naselja, broji 6.378 stanovnika ili 16% ukupnog stanovništva LAG područja.

2.1.2 RELJEFNE I KLIMATSKE ZNAČAJKE PODRUČJA

Područje LAG-a prijelazno je područje semihumidne i stepskoaridne panonske klimatske zone. Zahvaljujući utjecaju Panonske nizine i planinskog sustava Alpa i Dinarida slabi utjecaj Atlantskog oceana i Sredozemnog mora. Zimi je hladno, tako da do izražaja dolazi svježa, umjereno kontinentalna klima s dosta izraženim ekstremnim vrijednostima pojedinih klimatskih elemenata. Srednja godišnja temperatura iznosi 9,6◦C, apsolutni temperaturni maksimum doseže do izmjerenih 38,4◦C, a apsolutni temperaturni minimum do -27,3◦C. Prosječna temperatura u siječnju je -2 ◦C, a u srpnju 20◦C. Padaline se kontinuirano javljaju kroz cijelu godinu u iznosu od 842,0 mm dok su maksimumi izraženi u srpnju i studenom. Česte su godine s malim brojem dana u kojima je prisutan snježni pokrivač i male količine snijega. Broj kišnih dana je 127, a izrazito sušna razdoblja su rijetka. Područje LAG-a blago je vjetrovito s najčešćim vjetrovima sjevernjaka, sjeverozapadnjaka i jugozapadnjaka.
Reljef i tlo pripada reljefno, pretežito nizinskom području prirodno omeđeno rijekom Dravom, te brdovitijim rubnim područjima Kalničkog gorja i Bilogore. Veliki dio leži u aluvijalnoj nizini rijeke Drave, te pripada Dravskom slijevu, dok predio kalničkog gorja pripada Savskom slijevu (najznačajniji vodotok Glogovnica).

2.1.3 KULTURNO-POVIJESNA I PRIRODNA BAŠTINA

2.1.3.1 KULTURNO-POVIJESNA I TRADICIJSKA BAŠTINA

Kulturnu-povijesnu baštinu možemo podijeliti na zaštićenu nepokretnu povijesnu-kulturnu baštinu (materijalnu), zaštićenu pokretnu povijesnu-kulturnu baštinu (materijalnu) i zaštićenu pokretnu povijesnu-kulturnu baštinu (nematerijalnu). Kulturna baština, materijalna i nematerijalna, zajedničko je bogatstvo prostora LAG-a u svoj svojoj raznolikosti i posebnosti. To je baština koja je, kroz povijest, ostala očuvana te prenosi odgovornost očuvanja na sljedeću

generaciju. Uz brojne materijalne ostatke koji svjedoče o prisutnosti čovjeka na ovim prostorima, očuvan je i veliki dio nematerijalne baštine. U prošlosti ovim su prostorom prošli mnogi narodi i ostavili svoj trag vidljiv i danas u nekim segmentima kulture. Isprepliću se utjecaji od vremena pretpovijesnih kultura do vremena Ilira, Grka, Rimljana, Osmanskog carstva i Austro-Ugarske. Različiti povijesni utjecaji na ovom su području stvorili posebnu cjelinu, koju je lokalna zajednica formirala na jedinstven i neponovljiv način.
Na području LAG-a zaštićeno je i evidentirano ukupno **1.162 materijalnih i nematerijalnih kulturnih dobara** (Dodatak 1.). Najviše dobara u kategoriji je graditeljske baštine (934) koju, u najvećoj mjeri, čine crkve i kapelice. U nešto u manjem broju su arheološka nalazišta (168), dok kulturni krajolici broje samo 23 dobra; 28 dobara je pokretne kulturne baštine dok je 7 u kategoriji nematerijalne kulturne baštine. Pokretna kulturna dobra, najvećim dijelom, čini crkveni inventar i etnografske zbirke. Nematerijalna baština riznica je znanja i vještina u potpunosti tipičnih za područje LAG-a „PODRAVINA“.
Ivanečki vez s područja župe Koprivnički Ivanec prepoznatljivi je dio nasljeđa, odnosno tradicijskog tekstilno- rukotvorskog umijeća ukrašavanja ženskih odjevnih predmeta, a obuhvaća naselja Koprivnički Ivanec, Goričko, Kunovec, Botinovec i Pustakovec. Ivanečki vez najoriginalniji je dio podravske narodne nošnje ivanečkog tipa. Vez je dio nasljeđa po kojem su prepoznatljivi žitelji župe Koprivnički Ivanec, po njemu se identificiraju, te razlikuju od ostalih naselja koprivničkog područja. Specifičan način odijevanja žena navedenih naselja, očuvan je do sredine 20. stoljeća, dok je u ostalim okolnim naseljima moda iz grada preuzeta mnogo ranije. Sredinom 90- ih godina 20. stoljeća Ivanečki vez počeo se koristiti kao suvernir.
Umijeće pripreme slastice **Bregofska pita** prenosi se usmenim putem već generacijama unutar obitelji u podravskom mjestu Koprivnički Bregi kraj Koprivnice, a peku je bregovske žene. Vjerojatno i više od dvjesto godina Božić, Uskrs i svatovi nezamislivi su u Bregima bez Bregofske pite koja se u tom mjestu peče po starim receptima, sve do današnjih dana.
Umijeće izrade **peteranskog veza-filea** duboko je ukorijenjeno u život i kulturu naselja Peteranec a njegova izrada živuća je praksa današnjeg vremena. Njena posebnost očituje se u suptilnoj pučkoj modifikaciji industrijskog načina izrade filea s početka dvadesetog stoljeća. Zbog svoje profinjenosti, zahtjevne izrade i duboke povezanosti s načinom življenja naselja Peteranec, predstavlja nematerijalno kulturno dobro značajno za šire područja Podravine.
Scenska igra **Legenda o picokima** odigrava se tradicionalno krajem lipnja na otvorenom prostoru oko utvrde. Radnja ima svoje povijesno uporište u događajima iz druge polovice 16. stoljeća kada je turska vojska u osvajačkom pohodu došla u ove krajeve. U pohodu od Virovitice do Koprivnice Turci nailaze na neprobojnu đurđevačku utvrdu. Nakon dugotrajnog opsjedanja utvrde branitelji iz topa ispaljuju posljednjeg pijetla u turski tabor. Turski vojskovođa, nasamaren, zaključuje kako „kauri“ imaju hrane na bacanje te odlaze u daljnje pohode koji obećavaju veći uspjeh, ostavljajući Đurđevčanima u „amanet“ nadimak Picoki.
Umijeće **izrade i sviranja cimbala** u Podravini, Međimurju i Hrvatskom zagorju dio je stoljetne tradicije ovog dijela Hrvatske. Cimbal (cimbulje, cimbule) je žičano glazbalo, koje se solistički ili u sastavu koristi na području sjeverne i sjeverozapadne Hrvatske – u Podravini, Međimurju i Hrvatskom zagorju. Na području Hrvatske postoje svjedočanstva o postojanju cimbala od 15. stoljeća, no svakako su pouzdanija ona iz 18. stoljeća (rječnik Ivana Belostenca iz 1740. koji osim termina cimbal donosi i opis kako se cimbal svira te nazive za pojedine dijelove glazbala). U Đurđevcu je 2010. godine osnovana i Udruga cimbalista Hrvatske, koja djeluje u dvije sekcije: sviranje cimbala i izrađivanje cimbala.
Na području Podravine poznato je nekoliko tehnika **ukrašavanja pisanica** od kojih su neke karakteristične za pojedina sela. Pisanje voskom poznato je u mjestu Đelekovec i često se smatra jednom od najstarijih tehnika. Izvodi se pomoću pisaljke kojom se na površinu jaja nanosi vosak. Umijeće ukrašavanja uskršnjih jaja u Podravini proglašene su nematerijalnim kulturnim dobrom, s time da se to rješenje odnosi ponajprije na pisanice iz Podravskih Sesveta,

Molvi i Novigrada Podravskog. U Podravskim Sesvetama već više od jednog stoljeća zadržao se običaj oslikavanja ljuske jajeta voskom i bojama, batik tehnikom.

2.1.3.2 PRIRODNA BAŠTINA

U pogledu prirodnih resursa LAG-a ističu se bogata nalazišta plina i nafte osobito na području Općina Molve, Kalinovac, Virje, Gola i Ferdinandovac. Iz ležišta na području ovih općina proizvodi se gotovo 70% ukupnih količina plina proizvedenog u Republici Hrvatskoj. Važno je napomenuti i bogatstvo geotermalnih izvora koji se iskorištavaju u gospodarske i rekreativne svrhe. Iako područje LAG-a obiluje rezervama pitke vode javlja se problem sve većeg onečišćenja okoliša što izravno utječe na kvalitetu rezervi pitke vode. Rijeka Drava i pijesak koji se proteže duž područja LAG-a, omogućuju eksploataciju šljunka i pijeska.

Tablica 2. Zaštićeni dijelovi prirode na području LAG-a.

Kategorija zaštite	JLS LAG-a	Lokacija/ naziv	Površina pod zaštitom (ha)
Posebni rezervat	Kalinovac	Posebni rezervat (šumske vegetacije) "Crni Jarki"	72,23
	Đurđevac	Posebni (geografsko-botanički) rezervat Đurđevački Pijesci	19,5
Regionalni park	Drnje, Đelekovec, Ferdinandovac, Gola, Hlebine, Molve, Novo Virje, Peteranec, Podravske Sesvete	Regionalni park „Mura-Drava"	14.891,40
Značajni krajobraz	Gola, Novo Virje	Čambina	52,06
Spomenik prirode	Koprivnički Ivanec	Mali zoološki lokalitet „Livade u Zovju"	1
	Gola	Skupina stabala hrasta lužnjaka	0,1

Izvor: Javna ustanova za upravljanje prirodnim vrijednostima na području KKŽ, podaci preuzeti iz GIS baze podataka Zavoda za prostorno uređenje KKŽ.

Najznačajnije područje zaštićene prirode na teritoriju LAG-a obuhvaća Regionalni park „Mura-Drava" koji se prostire na područjima devet općina s područja LAG-a (Drnje, Đelekovec, Ferdinandovac, Gola, Hlebine, Molve, Novo Virje, Peteranec i Podravske Sesvete). Regionalni park obuhvaća poplavno područje formirano duž riječnih tokova te prijelazno područje s poljoprivrednim površinama i manjim naseljima uz rijeke. Proteže se na ukupnoj površini od 87.680,52 ha, dok je na području LAG-a 14.891,40 ha. Regionalni park dio je jednog od najvažnijih Europskih riječnih ekosustava: poplavnog područja rijeka Drave, Mure i Dunava. Rijeke Mura i Drava područja su velike biološke i krajobrazne raznolikosti te bogate geološke i kulturno-tradicijske baštine. Naselja, unutar i u okolici parka, predstavljaju njegov integralni dio te je ovom kategorijom zaštite važno osigurati i potaknuti njihov održivi razvoj kako bi se zaustavili trendovi depopulacije. Cijelo područje ima velike mogućnosti razvoja ekoturizma i ekološke poljoprivrede. Područje obilježava značajna georaznolikost vezana uz raznolikost sedimenata, pretežito kvartarne starosti. Ove vrijednosti imaju značajan potencijal za razvoj geoturizma, kao specifičnog elementa ponude parka.
Šumski predio **Crni jarki** nalazi se u okviru šumsko gospodarske jedinice „Đurđevačke nizinske šume". Smješten je istočno od mjesta Kalinovac, a južno od ceste Kalinovac-Ferdinandovac, odnosno kanala Čivičevac. Zbog crne johe koja se u tom području nalazi u

optimalnom razvitku, te se, po svom uzrastu, godišnjem prirastu i ljepoti ubraja među najkvalitetnije u Europi, kao i reliktnog karaktera pripadajuće biljne zajednice, to je područje stavljeno pod posebnu zaštitu kao Posebni rezervat šumske vegetacije „Crni jarki".
Dio **pijesaka** koji se nalazi istočno od grada Đurđevaca, 1963. godine proglašen je posebnim geografsko-botaničkim rezervatom kao lako prepoznatljivim i jedinstvenim staništem u Hrvatskoj. Rezervat zauzima površinu od ukupno 19,5 ha i dio je gospodarske jedinice Đurđevačke nizinske šume kojom gospodare Hrvatske šume, Šumarija Đurđevac. Predstavlja jedan od posljednjih ostataka nekad prostranog, 12 km dugog pojasa Podravskih pijesaka. Karakterizira ga izmjena pješčanih humaka i udubljenja u visini 4-6 m. Specifičnost reljefa također se odražava i na specifičnost vegetacije. Na području Posebnog geografsko-botaničkog rezervata Đurđevački pijesci združuju se biljke istočno-europskog i zapadno-europskog podrijetla s endemičnim biljkama Panonske kotline.
Da bi se sačuvao mali lokalitet vlažne livade košanice na kojoj je utvrđeno jedno od rijetkih staništa dviju vrsta leptira livadnih plavaca područje **livade u Zovju** proglašeno je spomenikom prirode. Površina mu iznosi cca 1 ha. Svrha zaštite je sačuvati dvije vrste leptira koji pripadaju najugroženijim i najranjivijim europskim vrstama danjih leptira i leptira općenito.
Repaški hrastici nadaleko su poznati. Međutim, najstarijim primjercima hrasta u Podravini smatraju se **četiri stabla hrasta lužnjaka** (*Quercus robur* L.) koja se nalaze u mjestu Ždala, a rastu u malom parku koji okružuje zgradu šumarije Repaš. Starost im se procjenjuje na oko 380 godina. Njihova starost, ljepota, estetski izgled, te znanstvena i povijesna vrijednost činili su dovoljan broj razloga da se ta stabla zaštite na temelju Zakona o zaštiti prirode u kategoriji Spomenika prirode. Visina hrastova kreće se u rasponu od 24-28 metara. Prsni opseg im iznosi oko 4,5 metra.
Ekološka mreža Republike Hrvatske, proglašena Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/2013), predstavlja područja ekološke mreže Europske unije Natura 2000. Područje Ekološke mreže na području LAG-a (Dodatak 2.) koja su ujedno i područja mreže NATURA 2000, predstavljaju europsku mrežu područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova.[3] Ekološka mreža na LAG području zauzima, ukupno, 22.248,28 ha ili 26,77% površine LAG-a.

2.1.4 STANJE INFRASTRUKTURE NA PODRUČJU LAG-A

2.1.4.1 DRUŠTVENA INFRASTRUKTURA

Kroz društvenu infrastrukturu koja je najvažnija komponenta društvenog standarda ostvaruje se napredak i potiče razvoj unutar svake zajednice, podiže se obrazovna, kulturna i znanstvena razina, zdravstvena kultura, standard cjelokupnog stanovništva, pridonosi se povećanju socijalne skrbi, osigurava nesmetano bavljenje sportskim aktivnostima, omogućava rekreacija i odmor stanovništva.

[3] Napomena: Ekološku mrežu RH (mrežu Natura 2000) prema članku 6. Uredbe o ekološkoj mreži (NN 124/2013) čine područja očuvanja značajna za ptice - POP (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti) i područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju). Cilj Ekološke mreže je očuvanje ili ponovna uspostava povoljnog stanja ugroženih i rijetkih vrsta te prirodnih i polu prirodnih stanišnih tipova. Dosad je u ovu Ekološku mrežu uključeno gotovo 20% teritorija EU što je čini najvećim sustavom očuvanih područja u svijetu. Važnost proglašenja Ekološke mreže očituje se u povećanom nadzoru područja te mogućnosti korištenja sufinanciranja EU projekata u projektima zaštite, ali i drugim djelatnostima na području Ekološke mreže, a u cilju zaštite i postizanja ciljeva očuvanja područja.

OBRAZOVNA INFRASTRUKTURA LAG-A „PODRAVINA“

Obrazovnu infrastrukturu čine predškolske ustanove, osnovne i srednje škole.

Predškolske ustanove:

Na području LAG-a djeluju predškolske ustanove, vrtići u Ferdinandovcu, Kalinovcu, Molvama, Novom Virju, Novigradu Podravskom, Koprivničkim Bregima, Hlebinama, Peterancu, Goli, Drnju, Đelekovcu, Koprivničkom Ivancu, Đurđevcu i Virju. U Podravskim Sesvetama se nalazi igraonica i predškola, a u Kloštru Podravskom samo igraonica.

Osnovni problemi s kojima se suočavaju stanovnici područja LAG-a u dijelu predškolskih ustanova su nedostatni kapaciteti u pojedinim vrtićima, pa su roditelji primorani djecu zbrinuti u vrtiću u Đurđevcu. Dio vrtića nema jasličku grupu, tako da mlade obitelji bez „baka servisa“ u pojedinim područjima LAG-a teško mogu organizirati život ukoliko žele da oba roditelja budu zaposlena. Dio vrtića nije usklađen s pedagoškim standardom, te je potrebno ili graditi novi vrtić ili proširiti – rekonstruirati postojeći, u mnogima je loša opremljenost didaktičkim pomagalima, nema dječjih igrališta, nema dovoljno stručnog osoblja (teta) i nema stručnih osoba, logopeda, koje bi se bavile djecom s posebnim potrebama ili posebno nadarenom djecom.

Osnovne škole:

Na području LAG-a aktivno je 13 matičnih škola (MŠ) i 31 područna škola (PŠ).

Za podizanje standarda kvalitete odgoja i obrazovanja, potrebno je investirati u infrastrukturu pojedinih škola koja je u poprilično lošem stanju, pa je potrebna dogradnja, rekonstrukcija, opremanje knjižnica, školskih kuhinja, kabineta za informatiku, energetska obnova krovova, fasada, popravak podova, potrebno je izgraditi dodatne sportske dvorane, igrališta i ista opremiti sportskim spravama, uvođenje učinkovite rasvjete. Nedostaju knjižnice za djecu. Knjižnicu ima svega 8 škola.

Srednje škole:

Na nivou LAG-a djeluju dvije srednje škole;Strukovna škola Dr. Ivana Kranjčeva i Gimnazija koje se nalaze u Đurđevcu. Srednje škole obrazuju učenike za zanimanja na osnovu trogodišnjih i četverogodišnjih programa za određena strukovna ili obrtnička zanimanja te gimnazijske programe.

Strukovna škola provodi programe za obrazovanje: tehničar za elektroniku, tehničar za računalstvo, tehničar za mehatroniku, ekonomist, strojobravar, automehatroničar, instalater grijanja i klimatizacije, automehaničar, autoelektričar, elektroničar mehaničar, stolar, kuhar, konobar, vozač motornog vozila, frizer, kozmetičar i pomoćni kuhar i slastičar.

Na području LAG-a nema obrazovne ustanove u kojoj se mogu stjecati ostale vještine i znanja nakon školovanja.

Kontinuirano je prisutan problem integracije i socijalizacije Roma na području LAG-a, naročito u Općinama koje nastanjuje veći dio osoba Romske manjine, pa tako u Gradu Đurđevcu od ukupnog broja stanovnika 3,74% čine Romi, u Općini Drnje 4,46%, a u Općini Peteranec 7,06%. Roditelji te djece nisu zainteresirani da se njihova djeca školuju, nemarni su u obavljanju školskih dužnosti dijelom i zbog uvjeta u kojima žive.

KULTURA I ZNANOST

Za područje LAG-a su važne kulturne ustanove kao što su društveni domovi u svim općinama pa čak i u pojedinim naseljima. Ukupno ima 44 društvena doma u kojima se prostorije koriste za društvena okupljanja, sastanke udruga, sportskih i vatrogasnih društava, vijeća mjesnih odbora i kao izložbeni prostor.

Rezultati ankete ukazuju da stanovnici razvoju kulturnih aktivnosti te mogućnostima zabave i kreativnog provođenja slobodnog vremena pridaju veliku važnost, i razvoj kulturnih i društvenih aktivnosti rangiraju vrlo visoko na listi prioriteta i potreba.

U slijedećem razdoblju potrebno je pokrenuti aktivnosti na:

- stvaranju pretpostavki za organiziranje kulturnih događanja kroz stvaranje udruženja mladih koja bi se bavila humanitarnim akcijama, organizacijom kulturnih događanja koja također doprinose poboljšanju kvalitete života mladih i svih stanovnika na području LAG-a kao što su koncerti, predstave, likovne kolonije;
- dodatnom promicanju tradicijskog i kulturnog nasljeđa;
- poticanju osnivanja odgovarajućih udruga usmjerenih na uključivanje lokalnog stanovništva u kreativni i kulturni rad (foto-klub, slikarske radionice, dramska i literarna radionica, razne aktivnosti mladih);
- organiziranju društvenih tribina, druženja i drugih oblika kojima se jača kohezija stanovništva;
- obnovi mjesnih domova u naseljima;
- investiranju u infrastrukturu društvenih domova, energetsku obnovu fasada, uređenje trgova na čijim prostorima se održavaju periodične i godišnje manifestacije;
- u pojedinim općinama nedostaju bankomati i kiosci za tiskovine.

Tablica 3. Institucije u kulturi na području LAG-a.

Općina/ Grad	Društveni i vatrogasni dom	Knjižnica	Muzej / zavičajna zbirka	Klub tehničke kulture	Galerija/ etno zbirka
Kloštar Podravski	6	Bibliobus + 1 školska	0	0	1
Podravske Sesvete	3	1 školska	Etnografski i arheološki (privatni)	0	0
Ferdinandovac	4	1školska; 1 mjesna	0	0	1
Kalinovac	1	1 školska +Bibliobus	Zavičajni muzej	0	0
Molve	4	Bibliobus	0	0	1
Novo Virje	4	Bibliobus + 1 školska	0	0	1
Novigrad Podravski	5	1 školska+ 1 mjesna + Bibliobus	0	0	1
Koprivnički Bregi	3	1 školska	0	0	0
Hlebine	1	Bibliobus	0	0	2
Peteranec	2	Bibliobus	0	0	1
Gola	5	0	0	0	2
Drnje	2	Bibliobus	Zavičajna zbirka Torčica	0	0
Đelekovec	2	Bibliobus i dječja	Zavičajna zbirka	0	0
Koprivnički Ivanec	5	Bibliobus	0	1	0
Đurđevac		1 školska	1	1	3
Virje	6	1 školska 1 za odrasle	Zavičajni muzej	0	3

Izvor: LAG „PODRAVINA“

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

Zdravstvena zaštita na području LAG-a je organizirana sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti kroz Domove zdravlja u Novigradu Podravskom i Đurđevcu. Hitna medicinska pomoć je organizirana u sklopu Zavoda za hitnu medicinu u Đurđevcu ili Koprivnici. Te institucije pružaju usluge stanovništvu iz osnovne (primarne) zdravstvene zaštite. Sve nabrojene zdravstvene institucije nastoje stvoriti odgovarajuće uvjete za rad, a posebnu pažnju posvećuju kvaliteti zdravstvenih usluga, pružanju brže i efikasnije zdravstvene zaštite, približavanje zdravstvene zaštite stanovništvu, opremanju službi odgovarajućom opremom i njenim potpunijim korištenjem te edukativnom radu vlastitog stručnog kadra. Bolnica i stacionara nema. Nema specijalističkih ordinacija niti privatnih poliklinika. Zdravstvena infrastruktura navedena je u Dodatku 1.

SOCIJALNA SKRB

Generalno, na području općina u sastavu LAG-a istaknut je problem velikog broja staračkih domaćinstava koje treba sve veću stručnu zdravstvenu pomoć, tako da se osjeća nedostatak odgovarajućih ustanova kao i liječnika opće prakse. Socijalna skrb je od bitnog značaja zbog većinom starijeg stanovništva koji žive na području LAG-a. Socijalna skrb je organizirana putem Centra za socijalnu skrb Đurđevac. Socijalna i zdravstvena skrb i njega u pojedinim općinama i gradovima organizirana je kroz program pomoći u kući starijim osobama tzv. geronto domaćice kojih ima 15, a koje organizirano djeluju na području LAG-a, te skrbe za 150-160 osoba. Također 7 medicinskih sestara skrbe i prema potrebi obilaze štićenike, a aktivan je na području Kalinovca i osobni asistent za osobu s multiplom sklerozom. Udomiteljske obitelji, njih cca 50 skrbi dijelom o odraslim osobama a dijelom o djeci. Od socijalnih ustanova na području LAG-a postoji 10 domova za starije i nemoćne osobe s ukupnim kapacitetom od 163 štićenika. Kako se većinom radi o privatnim domovima koji su cjenovno uglavnom nedostupni lokalnom stanovništvu, postoji potreba za osnivanjem (državnih) županijskih domova. Dodatno za potrebe skrbi ugroženih stanovnika koriste se usluge Crvenog križa, Caritasa, socijalnih vijeća i u Novigradu Podravskom postoji ustanova za zdravstvenu njegu u kući.

UDRUGE I CIVILNO DRUŠTVO

Na području LAG-a registrirano je 467 organizacija civilnog društva (udruge). Prema vrsti odnosno djelatnosti udruga, najzastupljenije su sportske udruge i to u prvom redu nogometni klubovi regionalnog i lokalnog značaja, zatim košarkaški i rukometni klubovi, lovna i ribolovna društva, zatim su tu udruge poljoprivredne djelatnosti kao što su pčelarska udruga, udruga proizvođača mlijeka, udruga vinara, KUD-ovi, zatim udruge umirovljenika, udruge žena, dijabetičara, udruge za očuvanje kulturne baštine. Većina udruga financira se iz proračuna JLS te vlastitih članarina. Gotovo da i nema udruge koja bi svoje projekte financirala iz EU fondova. Zainteresiranost i tradicija civilnog društva za aktivnim doprinosom u zajednici je prisutna, no ne postoji organizirani pristup i umrežavanje, prijenos informacija o mogućnostima samofinanciranja kao i educiranosti članova.
Veliku važnost u zajednici ima i tradicijsko postojanje Dobrovoljnih vatrogasnih društava u svakoj općini.
Na području LAG-a djeluju i socijalne udruge: Hrvatsko društvo za psihička istraživanja; Udruga oštećenih štediša ZKZ Štediša; Udruga HVIDRA; Udruga hrvatskih ratnih veterana; Sportski savez osoba s invaliditetom; Streljački klub osoba s invaliditetom; Kuglački klub osoba s invaliditetom; udruge žena; dječje udruge; udruge umirovljenika, mladih, udruge koje brinu o invalidima i osobama s poteškoćama u razvoju..
Romska nacionalna manjina sa svojim posebnostima predstavlja skupinu koja je marginalizirana u gotovo svim aspektima života i rada u cijelom svijetu. Na području LAG-a djeluje Udruga Roma katolika Bajaša.
Posebnu ranjivu skupinu na području LAG-a čine žene, i to žene iznad 40 godina koje su nezaposlene, a zbog slabe mobilnosti i asertivnosti, te nemogućnosti prekvalifikacija ne pronalaze svoje mjesto u zajednici.

2.1.4.2 PROMETNA I KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Iako je **cestovna povezanost** dobra, unutar ruralnog dijela općine infrastruktura je loša: nogostupi javna rasvjeta, neuređene nerazvrstane ceste, neodgovarajuće tehničke karakteristike. Zbog takvog stanja, potrebno je izvesti rekonstrukciju dobrog dijela cestovne mreže županijskih i lokalnih cesta na području LAG-a, kojom bi se te ceste uskladile s potrebama suvremenog cestovnog transporta i razvojnim potrebama svih JLS LAG-a.

Tablica 4. Prometna infrastruktura na području LAG-a.

JLS LAG-a	Drž. ceste (km)	Žup. ceste (km)	Lok. ceste (km)	Nerazvr. ceste (km)	Želj. pruge (km)	Želj. postaje	Plovni putevi
Drnje	8.59	8.15	1.22	12.00	6.00	2	0
Đelekovec	8.12	7.60	6.72	78.40	0.00	0	0
Đurđevac	10.80	29.23	23.84	216.82	22.10	1	0
Ferdinandovac	0	6.53	1.07	41.55	0.00	0	14
Gola	20.08	11.13	38.00	10.91	0.00	0	0
Hlebine	0	11.50	3.26	85.73	0.00	0	0
Kalinovac	2.30	8.00	13.50	40.00	2.30	1	0
Kloštar Podravski	5.00	16.00	30.00	45.85	6.00	1	0
Koprivnički Bregi	3.54	3.60	5.70	14.25	10.00	1	0
Koprivnički Ivanec	2.70	9.48	8.63	17.35	0.00	0	0
Molve	7.80	15.00	7.90	42.31	0.00	0	0
Novigrad Podravski	12.00	14.00	6.00	117.07	10.00	1	0
Novo Virje	0.00	13.61	12.27	40.00	0.00	0	0
Peteranec	4.00	5.80	10.00	17.00	3.35	0	0
Podravske Sesvete	0.00	1.03	11.60	13.20	0.00	0	0
Virje	48.70	22.00	27.70	422.70	7.50	1	0
Ukupno LAG	**133.63**	**182.66**	**207.41**	**1.215,14**	**67.25**	**8**	**14**

Izvor: JLS LAG-a

Na LAG području je najviše nerazvrstanih cesta i to u ukupnoj duljini od 1.215,14 km (Dodatak 1.). Državne ceste prolaze kroz 12 općina, sa sveukupnom duljinom od 133,63 km. Županijskih cesta je 182,66 km, dok je lokalnih cesta 207,41. Željeznička pruga prolazi kroz 9 općina LAG-a s ukupnom duljinom od 67,25 km, dok je željezničkih postaja 8. Plovni riječni putovi postoje na rijeci Dravi s ukupnom duljinom od 27,5 km koji se protežu kroz područje općina Ferdinandovac i Podravske Sesvete. Najznačajnije prometnice LAG područja su državna cesta D41GP Gola - Koprivnica - Križevci - Sesvete, državna cesta D2 („Podravska magistrala“) te željezničke pruge na koridoru Rijeka - Budimpešta i Varaždin - Osijek.

Tablica 5. Sustav vodoopskrbe i odvodnje/pročišćavanja otpadnih voda na području LAG-a.

JLS LAG-a	Javna vodoopskrbna mreža (km)	Sustav odvodnje (kanalizacija, km)	Pročistači otpadnih voda
Drnje	18,85	23.08	0
Đelekovec	29.00	0,00	0
Đurđevac	144,60	42,00	1
Ferdinandovac	43.00	2,3	0
Gola	55,8	5,00	0
Hlebine	16,40	0.00	0
Kalinovac	28.00	15.00	1
Kloštar Podravski	18,1	0.00	0
Koprivnički Bregi	17.00	13,70	0
Koprivnički Ivanec	26,64	11,83	0
Molve	56,6	30.00	1
Novigrad Podravski	49.00	19,85	0
Novo Virje	29.80	0.00	0
Peteranec	29.54	8.57	0
Podravske Sesvete	28.3	15.00	0
Virje	98.7	21.20	1
Ukupno LAG:	**352,34**	**104,24**	**4**

Izvor: JLS LAG-a

Vodoopskrbna mreža uspostavljena je na svim područjima jedinica lokalne samouprave LAG-a. Duljina mreže na području LAG-a iznosi ukupno 352,34 km. Upravljanje vodovodnom mrežom na području LAG-a „PODRAVINA“ imaju Gradsko komunalno poduzeće „Komunalac“ d.o.o. Koprivnica i „Komunalije“ d.o.o. Đurđevac. Gradsko komunalno poduzeće „Komunalac“ d.o.o., Koprivnica opskrbljuje potrošače pitkom vodom na području općina Drnje, Đelekovec, Hlebine, Koprivnicki Bregi, Koprivnički Ivanec, Peteranec.
„Komunalije“ d.o.o. Đurđevac opskrbljuju potrošače pitkom vodom na području grada Đurđevca te na području općina Ferdinandovac, Gola, Kalinovac, Kloštar Podravski, Molve, Novigrad Podravski, Novo Virje, Podravske Sesvete i Virje.
Kanalizacijski sustav postoji na području 12 jedinica lokalne samouprave. Kanalizacije nema na području općina Hlebine, Kloštar Podravski, Novo Virje i Đelekovec. Postotak priključenih kućanstava ne prelazi 50% osim u gradu Đurđevcu gdje on iznosi 69,7%. Na području LAG-a izgrađena su 4 pročistača, gradu Đurđevcu (9.000 ES), te općinama Kalinovac (2.000 ES), Virje (5.000 ES) i Molve (2.500ES), a planirani u Podravskim Sesvetama (9.000 ES), Novigradu Podravskom (3.000 ES) i Ferdinandovcu (2.500 ES).
Na području LAG-a „PODRAVINA“ prisutni distributer **električne energije** je – DP Elektra Koprivnica. **Opskrbu plinom** provodi poduzeće „INA – Industrija nafte“ iz Zagreba. Prostorom prolazi međunarodni Jadranski **naftovod** s terminalom Virje (11,64 ha). KKŽ je 2008. godine donijela Odluku o davanju koncesije za obavljanje djelatnosti distribucije plina trgovačkim društvima: „Koprivnica plin“ d.o.o. Koprivnica i „Komunalije plin“ d.o.o. Đurđevac te je s njima sklopila Ugovore o koncesijama za distribuciju plina na razdoblje od trideset godina. Distributivno područje Koprivnica plina d.o.o. obuhvaća općine Drnje, Đelekovec, Gola, Hlebine, Koprivnički Bregi, Koprivnički Ivanec, Novigrad Podravski i Peteranec. Distributivno područje Komunalija plina d.o.o. obuhvaća Grad Đurđevac i općine Kalinovac, Ferdinandovac, Virje, Novo Virje, Kloštar Podravski, Podravske Sesvete i Molve.
Zadnjih godina telekomunikacijski promet bilježi rast. Razlog je potražnja za uslugama interneta i mobilne telefonije koji su postali preduvjet kako za poslovanje tako i za suvremen život.
Na području cijelog LAG-a omogućeno je korištenje **širokopojasnog pristupa internetu**. Najzastupljeniji pružatelji usluga fiksne i mobilne telefonije su HT-Hrvatski Telekom d.d., VIPnet d.o.o. i Tele 2 d.o.o.

Tablica 6. Odlagališta otpada na području LAG-a „PODRAVINA“.

Grad/općina	Naziv odlagališta	Popis JLS koje koriste odlagalište
Đurđevac	Peski	Đurđevac, Kalinovac
Ferdinandovac	Orl	Ferdinandovac
Gola	Hintov	Gola
Kloštar Podravski	Peski/ Draganci	Kloštar Podravski
Koprivnički Ivanec	Piškornica	Grad Koprivnica, Drnje, Hlebine, Đelekovec, Koprivnički Bregi, Legrad, Molve, Rasinja, Sokolovec.
Novigrad Podravski	Jandrin Grm	Novigrad Podravski
Novo Virje	Crnec	Novo Virje
Peteranec	Klepa	Peteranec
Podravske Sesvete	Šarje	
Virje	Hatačenova	Virje

Izvor: KKŽ 2014.-2020., Analiza stanja

U Općini Koprivnički Ivanec u postupku je gradnja Regionalnog centra za **gospodarenje otpadom** „Piškornica“. Za izgradnju Centra uspostavljena je suradnja s jedinicama lokalne samouprave 4 županije sjevero-zapadne Hrvatske s ciljem potpisivanja Sporazuma o zbrinjavanju otpada s „Piškornica“ d.o.o. (isti je potpisalo 108 JLS). Vlada RH je, na svojoj sjednici održanoj 11. lipnja 2014. godine, donijela Odluku o proglašenju projekta strateškim

projektom Republike Hrvatske. Vrijednost ukupnih troškova projekta procijenjena je, sukladno izrađenoj dokumentaciji, na 760 milijuna kuna. Potpisan je i Sporazum između 4 županije sjevero-zapadne Hrvatske i FZOEU kojim je definiran popis postojećih nesaniranih odlagališta komunalnog otpada sa svrhom izrade aplikacije za osiguranje sredstava za njihovo zatvaranje sanacijom i Plan daljnjeg odlaganja otpada na području Županije do kraja 2018. godine te njihovo zatvaranje s početkom rada RCGO „Piškornica“. Sporazumom je definirana „Piškornica“ d.o.o. kao koordinator JLS s FZOEU, raskinuti su stari ugovori i omogućeno financiranje s 80%/20% apliciranjem na Strukturne fondove EU.

2.2. GOSPODARSKE ZNAČAJKE PODRUČJA

2.2.1 INDEKS RAZVIJENOSTI

Tablica 7. Indeks razvijenosti JLS LAG-a (razdoblje 2014.-2016.), 2018.*(Izvor: MRRFEU)*

			Vrijednosti osnovnih pokazatelja za JLS					
JLS LAG-a	Razvojna skupina JLS	Indeks razvijenosti JLS	Prosječni dohodak po stanovniku (kn)	Prosječni izvorni prihodi po stanovniku (kn)	Prosječna stopa nezaposlenosti	Opće kretanje stanovništva (2016./2006.)	Indeks starenja (2011.)	Stupanj obrazovanja (VSS, 20-65), (2011.)
Drnje	4	98,002	23.399,62	1.166,37	16,44%	88,12	109,3	9,46%
Đurđevac	5	102,002	24.422,90	2.805,91	17,71%	92,78	102,5	16,57%
Đelekovec	4	98,071	24.512,59	1.259,04	13,19%	88,31	178,3	12,22%
Ferdinandovac	2	94,3	17.021,02	1.442,72	21,52%	82,88	128,4	8,48%
Gola	2	95,445	15.777,92	3.268,48	18,08%	87,28	113,5	3,41%
Hlebine	3	95,966	18.271,78	1.493,35	18,32%	90,79	132,9	7,43%
Kalinovac	5	101,041	22.295,14	5.347,90	19,71%	89,42	113,6	11,73%
Kloštar Podravski	2	94,378	14.091,80	1.220,84	22,91%	91,73	97,9	7,06%
Koprivnički Bregi	3	97,333	22.067,05	1.034,33	14,96%	88,8	112,6	7,69%
Koprivnički Ivanec	4	98,881	22.807,28	1.775,09	12,78%	91,31	121,8	8,40%
Molve	4	98,251	17.284,82	4.531,38	19,02%	89,07	104,6	7,79%
Novigrad Podravski	4	98,346	20.275,07	2.228,53	16,90%	90,45	114,7	9,92%
Novo Virje	2	93,727	13.857,31	1.726,77	17,91%	86,11	122,9	4,71%
Peteranec	3	97,793	20.295,96	1.335,94	19,08%	95,46	91,5	7,86%
Podravske Sesvete	3	96,977	16.409,28	2.946,98	18,22%	93,87	103,5	5,24%
Virje	3	97,493	19.344,02	2.029,44	19,06%	88,98	105,7	9,77%
LAG	**3**	**97,37**	**19.508,35**	**2.225,80**	**17,86%**	**89,71**	**115,86**	**8,61%**

Indeks razvijenosti predstavlja najbolji pokazatelj ukupnog razvoja lokalnih područja i ključan je pri planiranju strateškog razvoja. Važno je napomenuti kako je cijelo područje LAG-a prosječno u 3. razvojnoj skupini. Sukladno podacima iz tablice, vidljivo je kako je Đurđevac najrazvijenija JLS na području LAG-a, dok su Ferdinandovac, Gola, Kloštar Podravski i Novo Virje ispod prosječne razvijenosti područja. Cijeli LAG, prosječno, nalazi se u kategoriji podpomognutih područja Republike Hrvatske.

2.2.2 GLAVNE GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Najznačajnije gospodarske djelatnosti područja LAG-a „PODRAVINA“ su: poljoprivreda: povrćarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo, ratarstvo, stočarstvo i mljekarstvo; proizvodnja brašna i pekarskih proizvoda; šumarstvo; proizvodnja strojeva te trgovačka i građevinska djelatnost. Od strane malih proizvođača prevladava nisko profitna proizvodnja ratarskih kultura koje karakterizira nedovoljna tehnološka razvijenost i niska razina obrazovanja.

2.2.3 STANJE GOSPODARSTVA

2.2.3.1 PODUZETNIŠTVO I OBRTNIŠTVO

Od ukupno registriranih 355 trgovačkih društava najviše je u Đurđevcu, Virju i Kloštru Podravskom. Kao d.o.o. registrirano ih je 353, a 3 kao d.d.. Na području LAG-a ima 355 registriranih obrta i 213 zadruga od čega ih najviše ima u Đurđevcu, Virju i Molvama. Na području LAG-a ima 5.272 OPG-a.

Tablica 8. Struktura gospodarskih subjekata u LAG- u „PODRAVINA“.

JLS LAG-a	Broj tvrtki d.d.	Broj tvrtki d.o.o.	Broj obrta	Broj zadruga	Broj OPG-a
Drnje	0	9	17	0	207
Đelekovec	0	6	15	1	211
Đurđevac	3	124	85	74	787
Ferdinandovac	0	12	13	15	311
Gola	0	11	13	7	411
Hlebine	0	3	6	1	141
Kalinovac	0	19	7	11	186
Kloštar Podravski	0	33	35	14	389
Koprivnički Bregi	0	15	20	1	206
Koprivnički Ivanec	0	9	25	1	265
Molve	0	10	18	26	394
Novigrad Podravski	0	23	16	4	294
Novo Virje	0	3	7	6	268
Peteranec	0	20	21	2	333
Podravske Sesvete	0	12	20	11	278
Virje	0	44	37	39	591
LAG	**3**	**353**	**355**	**213**	**5,272**

Izvor: HGK – Županijska komora Koprivnica, HOK, APPRRR; 31.12.2014.

Gospodarstvo područja LAG-a zasniva se na dugoj tradiciji obrtništva, poljoprivrednoj djelatnosti i šumskom gospodarstvu. Sve više jača malo i srednje poduzetništvo.
Područje karakterizira eksploatacija prirodnog plina i nafte, čiji prihod od rente je danas jedan od snažnijih generatora razvoja Općine Molve, Kalinovca, Virja, Gole, Ferdinandovca, Podravskih Sesveta, Novigrada Podravskog i Đurđevca.

2.2.3.2 POLJOPRIVREDA

Područje LAG-a izrazito je poljoprivredno područje s dugom tradicijom bavljenja poljoprivredom i značajnim zemljišnim potencijalom, kao i povoljnim klimatskim uvjetima koji pogoduju razvoju poljoprivredne djelatnosti. Prema podacima APPRRR na dan 14.12.2015. godine na području LAG-a registrirano je 5.272 OPG-a, 37 obrta, 32 trgovačka društva, 6 zadruga te 4 ostalih vrsta PG-a. Najviše OPG-a registrirano je u Đurđevcu (787), Virju (591) i Goli (411). Dok je najviše trgovačkih društava koje se bave poljoprivredom registrirano u Podravskim Sesvetama (7) i Đurđevcu (6). U Molvama su registrirane tri zadruge, dok je jedna

u Ferdinandovcu, Kloštru Podravskom i Virju. U tablici br. 8 također možemo vidjeti da je broj poljoprivrednih gospodarstava u odnosu na 2013. godinu pao za 6,79%.

Tablica 9. Broj poljoprivrednih gospodarstava na području LAG-a.

JLS LAG-a	OPG	Obrt	Ostali	Trg. društvo	Zadruga	Ukupno 2015.	Ukupno 2013.
Drnje	207	4		1		212	192
Đelekovec	211	2				213	241
Đurđevac	787	5	2	6	1	801	823
Ferdinandovac	311	1		3		315	491
Gola	411	3		2		416	490
Hlebine	141					141	160
Kalinovac	186		1	1		188	201
Kloštar Podravski	389	6		2	1	398	438
Koprivnički Bregi	206	3				209	232
Koprivnički Ivanec	265	3				268	266
Molve	394			2	3	399	419
Novigrad Podravski	294	3		2		299	266
Novo Virje	268			1		269	369
Peteranec	333	6				339	355
Podravske Sesvete	278	1		7		286	124
Virje	591		1	5	1	598	674
LAG	**5.272**	**37**	**4**	**32**	**6**	**5.351**	**5.741**

Izvor: APPRRR, 14.12.2015.

Broj registrirane poljoprivredne površine OPG-a iznosi 34.554,36 ha, od čega je najviše registrirano u Virju (3.183,05 ha) i Peterancu (2.686,35 ha). Sveukupni broj parcela iznosi 54.882. Prosječna veličina zemljišta koje posjeduje poljoprivrednog gospodarstvo LAG-a je dosta mala, svega 6,45 ha i ispod je prosjeka EU (10 ha). Na području LAG-a prisutna je disperzija poljoprivrednih površina koje su rascijepkane i raspršene kao i neriješenih imovinsko-pravnih odnosa što je, većinom, posljedica obiteljskog nasljeđa.

Tablica 10. Broj i veličina poljoprivrednih podvršina u LAG-u upisanih u ARKOD.

JLS LAG-a	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)
Drnje	2.808	1.781,55
Đelekovec	3.291	1.976,15
Đurđevac	6.897	3.907
Ferdinandovac	3.193	1.846
Gola	5.243	3.138
Hlebine	1183	1.178,89
Kalinovac	1.634	958
Kloštar Podravski	3552	2.244,68
Koprivnički Bregi	1444	1.595,66
Koprivnički Ivanec	3.213	2.201
Molve	4.573	2.418
Novigrad Podravski	2668	2.355,28
Novo Virje	2.996	1.530
Peteranec	3884	2.686,36
Podravske Sesvete	2.526	1.555
Virje	5777	3.183,06
LAG	**54.882**	**34.554,36**

Izvor: APPRRR, 31.12.2015.

Od ukupne površine zemljišta koja je u funkciji poljoprivredne proizvodnje, na području LAG-a iznosi 36.986,72 ha poljoprivrednih površina upisanih u Upisnik poljoprivrednika[4] od čega je u privatnom vlasništvu 34.554,36 ha što iznosi 93%. Država je vlasnik 2.432,36 ha ili 7% poljoprivrednih zemljišta upisanih u Upisnik poljoprivrednika.
Na području LAG-a ima 31.764 grla stoke. Najzastupljenija su goveda (78,95%), ovce (11,46%) i svinje (5,43%), dok su najmanje zastupljeni magarci s 0,006%. Također je vidljivo (Dodatak 1.) da su općine Gola, Molve, Novo Virje i Virje orijentirane i specijalizirane za uzgoj goveda odnosno proizvodnju mlijeka i tov junadi, dok je područje grada Đurđevaca, općine Ferdinandovac i Virje orijentirane na uzgoj ovaca. Najveća proizvodnja koza odvija se u općini Đelekovec. Iz podataka o načinu proizvodnje, tj. uzgoju vidljivo je da prevladava konvencionalna poljoprivredna proizvodnja.
Prema podacima APPRRR-a, na području LAG-a registrirano je 3.390 košnica, a 41 poljoprivredno gospodarstvo se bavi uzgojem pčela i proizvodnjom meda (Dodatak 1.).

Ekološka poljoprivreda
Poljoprivredna proizvodnja kao jedna od gospodarskih grana ima veliki utjecaj na sve sastavnice okoliša. U većini slučajevima poljoprivreda je odgovorna za veliki postotak štetnih ispuštanja u okoliš (pesticidi, amonijak). Ali koliko negativno poljoprivreda ima i pozitivna djelovanja na okoliš (biološka raznolikost, kulturni krajobrazi). Kako bi se smanjili negativni pritisci na okoliš i potaknule pozitivne strane poljoprivrednih utjecaja, u RH se potiče i razvija ekološka poljoprivreda. Na području LAG-a ekološka proizvodnja je u začecima i od 5.351 PG-a, eko proizvodnjom se bavi samo 13 (0,24%) gospodarstava.

Tablica 11. Broj PG-a u ekološkoj proizvodnji na području LAG-a.

JLS LAG-a	Broj PG-a
Drnje	2
Đurđevac	2
Ferdinandovac	1
Hlebine	1
Kalinovac	1
Kloštar Podravski	2
Koprivnički Bregi	1
Molve	1
Novigrad Podravski	1
Peteranec	1
Drnje	2
LAG	13

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, Upisnik proizvođača u ekološkoj proizvodnji, 2014.

2.2.3.3 TURIZAM

Na području LAG-a djeluju turističke zajednice TZ grada Đurđevca, TZ Općine Ferdinandovac i TZ područja Središnje Podravine. Novoosnovana turistička zajednica Središnja Podravina obuhvaća područje općina Drnje, Hlebine, Molve, Gola, Virje i Novigrad Podravski. Kod ostalih općina nisu ustrojene turističke zajednice. Podaci za ostvarene dolaske i noćenje mogu se dobiti samo za područja koja vode evidenciju, dok se za ostale boravišne pristojbe uplaćuju direktno u HTZ.
Đurđevac je u 2014. godini zabilježio ukupno 7.553 dolazaka i 16.350 noćenja. S obzirom na kategorizaciju naselja, najviše je onih u D kategoriji, njih 27, te 23 bez kategorije. U kategoriju

[4] Napomena: Izmjena naziva Upisnika provedena temeljem uputa Upravljačkog tijela (Ministarstvo poljoprivrede RH) dostavljenih 10. srpnja 2020.

C pripadaju naselja: Ferdinandovac, Gola, Hlebine, Kalinovac, Molve, Peteranec, Virje, Hampovica i Miholjanec. Grad Đurđevac jedini pripada u A kategoriju (Dodatak 1.).
Posljednjih godina na LAG području se razvijaju razni oblici selektivnog turizma kao što je biciklizam (biciklističke staze: Drava Route, Ruta Željezne zavjese, Bilodravska ruta – sjever, Prekodravska ruta i Rekreacijska ruta), lov i ribolov (jezera i rijeka Drava), vinski turizam (Đurđevačka i Koprivnička vinska cesta), Galerijska cesta (povezuje Golu, Đelekovec, Hlebine, Molve, Đurđevac, Kalinovac, Novo Virje i Podravske Sesvete).
Biciklistička staza „Drava route" proteže se kroz sedam općina LAG-a, od Đelekovca, te uz Dravu do Podravskih Sesveta. Ruta Željezne zavjese (IronCurtain Trail) prolazi mjestima trasom Drava Route, te se jedim djelom odvaja prema Koprivnici i preko Koprivnički Bregi se vraća na Drava Route u Hlebine te zatim Molve, Novo Virje, Ferdinandovac i Podravske Sesvete. Staza je obilježena, lagana je za orijentaciju i vožnju, a idealna je za obiteljski turizam i rekreaciju. Prolazi prekrasnim krajolicima, kroz bogata lovišta, a na nekim mjestima i pored rijeke Drave.
U suprotnom smjeru proteže se Bilodravska ruta koja je dio projekta povezivanja Lonjskog polja s biciklističkim stazama oko Balatona. Područjem LAG-a prolazi kroz područje Đurđevca, prema Novom Virju. „Prekodravska ruta" je biciklistička staza koja se proteže od Đurđevca, prolazi uz Đurđevačke peske do Kalinovca, ide uz zaštićeno područje Crni jarki, LD Zeko i Draganci, ima odvojke prema Kloštru Podravskom i Podravskim Sesvetama. Na njenom koridoru se nalaze i Batinske, Molvice, Ferdinandovac i Brodić, odnosno trasa produžetka prema najbližem mađarskom naselju Bolhu, prema Nagyatadtu i dalje prema Balatonu. Na svakoj od tih lokacija nalazi se biciklistima-turistima neka od interesantnih destinacija uz koje će se moći odmoriti. Rekreacijska ruta manjim djelom prolazi kroz Općinu Koprivnički Bregi.
Područje LAG-a obuhvaća dvije vinske ceste. Općine Koprivnički Bregi, Koprivnički Ivanec i Peteranec su u sastavu Koprivničke vinske ceste. Grad Đurđevac s općinama Novigrad Podravski, Virje, Molve, Kalinovac, Kloštar Podravski i Podravske Sesvete čine Đurđevačku vinsku cestu na kojoj je 30 klijeti i obiteljskih gospodarstva.

Tablica 12. Smještajni kapaciteti na području LAG-a. *(Izvor: TZ KKŽ)*

JLS LAG-a	Vrsta smještajnog kapaciteta	Naziv poslovnog subjekta	Broj soba/apartmana	Broj ležaja
Đurđevac	Hotel	Picok	74/2; 4/3+ 4 apart; +2 apart. s dnev.boravkom; +2 sobe za invalide	200
	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo	Kandučar	2/2;	4
	Lovački dom	Peski	2/1: 6/2;2/3; 1/4 (poluapart)	20
Gola	Lovački dom	Čambina	2/2; 2/3;3/2+1 pom	14
Molve	Soba za iznajmljivanje		1/3;	3
Peteranec	Seljačko domaćinstvo	Jurjević	3/2;	6
Virje	Hotel	Crna Mica	2/1; 3/2	8
	Seljačko domaćinstvo	Ana Vincel	1/2; 1/3;1/2 + 1 pom	8
	Iznajmljivanje soba	Vršić	2/1; 2/2	6
LAG	**9**	**9**	**7/1; 93/2; 10/3; 1/4; 4 apartmana; 2 apartmana s dnev. boravkom; 2 sobe za invalide**	**269**

Blizina rijeke Drave, njezine mrtvice i rukavci te brojna jezera predstavljaju potencijal u razvoju ribolovnog turizma. Obilje ribljih vrsta poput soma, amura, šarana, štuke, smuđa, pastrve i

drugih vrsta bijele ribe osigurava zanimanje ribiča za ove ribolovne vode. Turistički najznačajnija vrsta ribolova je „ulovi i pusti“ („catch&release“) i to na jezerima Drnić u Novom Virju i Autoput kod Drnja. Ostale ribolovne vode su jezero Čingi-lingi, Šoderica, Ješkovo, Separacija Gat te rijeka Drava koje se dodatnom promocijom i uređenjem mogu razviti u prave ribolovne destinacije.
Osim ribolovnog, postoji potencijal i u lovnom turizmu. Područje LAG-a čini veliko lovno područje pod upravom Lovačkog saveza Koprivničko-križevačke županije i Lovnog ureda Đurđevac. Na lovnom području obitava jelenska i srneća divljač, divlje svinje, zečevi, fazani, divlje patke i ostala divljač. Također kao značajni turistički potencijal čini i Galerijska cesta koja obuhvaća 14 galerija na području 11 jedinica lokalne samouprave, članica LAG-a. Postave većine galerija čine djela naivnih umjetnika, čijom se kolijevkom Podravina smatra.
Područje radi svojih prirodnih, kulturno-povijesnih i tradicijskih osobnosti ima veliki potencijal za razvoj i drugih oblika selektivnog turizma zasnovanih na održivom korištenju tradicijske osnove. Osim tradicijske i kulturne vrijednosti ovaj prostor sadrži izuzetne ekološke i krajobrazne vrijednosti od lokalne, regionalne, nacionalne i međunarodne važnosti. Prirodan prostor oblikovan je i očuvan zbog djelovanja prirode i ljudi, a zajedno s izuzetno bogatom kulturnom i tradicijskom baštinom čine jedinstvenu cjelinu. Svi navedeni razlozi temelj su za razvoj selektivnog turizma s naglaskom na kulturni, vjerski, vinski, ribolovni, lovni, konjički i ciklo turizam. Turistički lokaliteti nalaze se u Dodatku 1.
Od smještajnih kapaciteta evidentirano je ukupno 9 različitih objekata koji imaju usluge smještaja sa sveukupno 269 ležaja. Struktura smještajnih kapaciteta sastoji se od 2 hotela, 2 lovačka doma, 2 seljačka domaćinstva, jedan OPG i jedno iznajmljivanje samo soba.

2.2.4 TRŽIŠTE RADNE SNAGE

Na području LAG -a prema popisu 2011. godine ima 27.070 radno sposobnog stanovništva. Krajem 2015. godine broj zaposlenih je iznosio 7.119 što je 5,73% manje u odnosu na 2012. godinu (7.552). Broj nezaposlenih se u istom razdoblju smanjio za 25,14% odnosno s 3.959 na 2.691 nezaposlenih.

Tablica 13. Tržište radne snage.

JLS LAG-a	Radno sposobno stanovništvo*	Zaposleni**	Nezaposleni***
Drnje	1,243	291	116
Đelekovec	988	171	88
Đurđevac	5,566	2.731	592
Ferdinandovac	1,123	234	122
Gola	1,502	408	138
Hlebine	819	51	70
Kalinovac	1,034	402	116
Kloštar Podravski	2.117	491	238
Koprivnički Bregi	1.603	178	149
Koprivnički Ivanec	1.420	214	109
Molve	1.287	552	116
Novigrad Podravski	1.881	236	164
Novo Virje	745	139	59
Peteranec	1.752	172	199
Podravske Sesvete	1.068	241	106
Virje	2.922	608	309
LAG	**27,070**	**7,119**	**2,691**

** Popis stanovništva 2011., DZS; ** HZMO podaci o osiguranicima (bez "Osiguranici - produženo osiguranje" - jer se oni ne smatraju zaposlenima), stanje na 31.12.2015.; *** HZZ, Područni ured Križevci, Statistički mjesečni bilten broj 12/2015.*

U Hlebinama i Peterancu više je nezaposlenih od zaposlenih. Evidentirani zbroj zaposlenih i nezaposlenih u 2012. godini bio je 11.511 (42,52% od radno sposobnog stanovništva) dok u 2015. godini on iznosi 9.810 (36,24% radno sposobnog stanovništva) te se vidi odlazak radno sposobnog stanovništva izvan područja LAG-a. Evidentna je potreba zaustavljanja odlaska radnika, naročito mladih, a to će se postići jedino poticanjem poduzetništva, samozapošljavanjem i stvaranjem boljih uvjeta života na ruralnom području.

2.3 DEMOGRAFSKE I SOCIJALNE ZNAČAJKE

Demografija kao znanost o dinamici stanovništva obuhvaća proučavanje njegove veličine, strukture i razdiobe, te kako se stanovništvo mijenja tijekom vremena zbog rođenja, smrti, migracija i starenja.[5] Demografski procesi su refleksije prošlosti ali i pokazatelji mogućih budućih trendova društveno-ekonomskog razvoja. Loša ekonomska klima na prostoru Republike Hrvatske, bitno je utjecala na negativne trendove gospodarske dinamike na prostoru LAG-a, što za posljedicu ima depopulaciju stanovništva na ovom prostoru.
Demografske značajke će biti prikazane kroz statističke podatke broja i gustoće stanovništva, vitalnog indeksa, radne, dobne struktura stanovnika, iz Popisa stanovnika 2011.g, dok socijalne značajke obuhvaćaju stanje obrazovanja i kulture LAG-a.[6]

2.3.1 BROJ I GUSTOĆA STANOVNIKA

Tablica 14. Broj stanovnika i gustoća naseljenosti u LAG-u između 2 Popisa stanovništva.

JLS LAG-a	Broj stanovnika		Razlika	Gustoća naseljenosti st/km2	
	2001.	2011.		2001.	2011.
Đurđevac	8,862	8.264	-598	56	52
Drnje	2,156	1.863	-293	73	63
Đelekovec	1,824	1.533	-291	70	59
Ferdinandovac	2,107	1.750	-357	43	35
Gola	2,760	2.431	-329	36	32
Hlebine	1,470	1.304	-166	47	42
Kalinovac	1,725	1.597	-128	48	46
Kloštar Podravski	3,603	3.306	-297	70	64
Koprivnički Bregi	2,549	2.381	-168	73	68
Koprivnički Ivanec	2,361	2.121	-240	72	64
Molve	2,379	2.189	-190	51	47
Novigrad Podravski	3,161	2.872	-289	49	44
Novo Virje	1,412	1.216	-196	39	34
Peteranec	2,848	2.704	-144	55	52
Podravske Sesvete	1,778	1.630	-148	60	57
Virje	5,197	4.587	-610	66	58
LAG	**46.192**	**41.748**	**-4.444**	**56**	**50**

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2001., 2011.

[5] *https://hr.wikipedia.org/wiki/Demografija*
[6] *Korišteni su podaci tablica navedenih u Prilozima, za čiju podlogu su korišteni podaci DZS Popis stanovništva 2001., 2011.g.*

Područje LAG-a veličine je 831,17 km² što čini gotovo polovicu ukupne površine Koprivničko-križevačke županije. Broj stanovnika u 60 naselja u okviru LAG-a prema popisu iz 2011. iznosi 41.748. Prosječna gustoća naseljenosti područja iznosi 50,23 st/km^2, što je ispod prosječne gustoće naseljenosti RH od 78,1 stan/km^2 (2011.g.). Najgušće je naseljen Koprivnički Ivanec, a najmanje Gola.

2.3.2 DEMOGRAFSKA KRETANJA

Analizirajući demografske pravce koji su se odvijali na ovom području uočava se trend intenzivne depopulacije u svim općinama na području LAG-a.

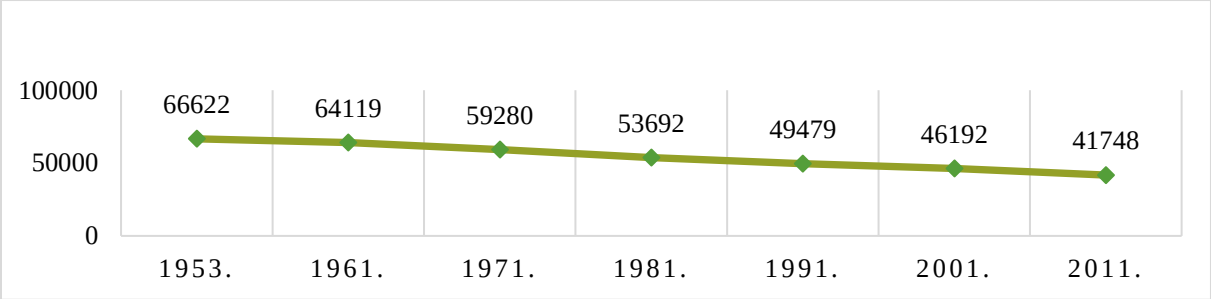

Slika 2. Broj stanovnika od 1953. do 2011. *(Izvor podataka: DZS)*

Prema popisu stanovnika iz 2001.g, na području LAG-a živjelo je 46.192 stanovnika, a 2011.g. 41.748 što je pad za 9,62%. Relativno najveći pad stanovnika se dogodio u općini Ferdinandovac, gdje je smanjen broj stanovnika za 16,94%, dok je relativno najmanji pad broja stanovnika na području Peteranca za 5,06% (Dodatak 1.).
Promatrajući dobnu strukturu stanovnika, na području LAG-a, 22,45% su osobe od 0-19.g.; 58,67% osobe 20-64 g.; 18,87% osobe 65-90 i više godina starosti. Prema demografskim karakteristikama područje pripada starom tipu populacije, jer je 77,55% stanovništva starije od 20 godina. Udjel radno aktivnog stanovništva (20-64.g.), na području LAG-a je 58,67% što je ispod prosjeka Republike Hrvatske 67,1%, dok je udio ukupnog aktivnog ženskog stanovništva 28,36%, a prosjek RH je 50,0%.
Promatrajući odnos radno aktivnih osoba od 67,1% i podataka o stvarno zaposlenim osobama područja LAG-a od 33,63% rezultat ukazuje na krajnje nepovoljno stanje zaposlenosti koje je rezultat nepovoljnih gospodarskih kretanja i recesije.
Vitalni indeks pokazuje broj živorođenih na 100 umrlih, te je jedan od pokazatelja negativnih demografskih trendova. Na području LAG-a prisutna je ruralna depopulacija u svim općinama osim u Peterancu gdje je vitalni indeks 125.

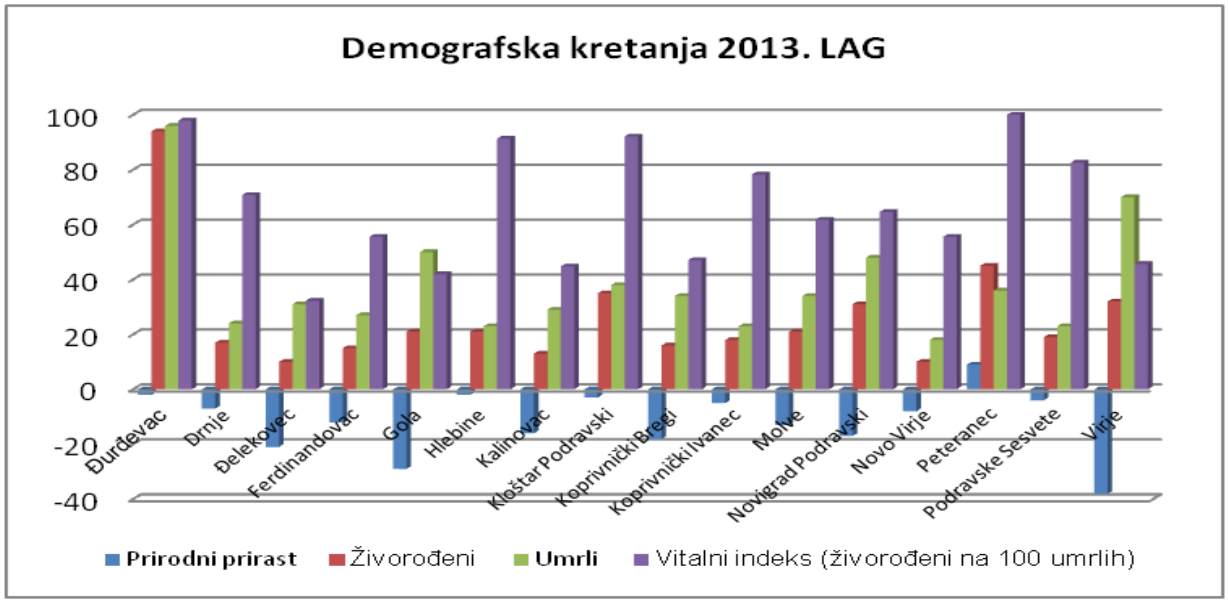

Slika 3. Demografski pokazatelji u LAG-u. *(Izvor podataka: DZS)*

Krajnje nepovoljno stanje je u Đelekovcu gdje je vitalni indeks 32,3 i u Goli gdje je 42. Najpovoljnije promjene bile su u Đurđevcu gdje je vitalni indeks bio 97,9 i Kloštru Podravskom 92,1. Mobilnu skupinu, dakle onu koja se seli, uglavnom čini mlado stanovništvo u reproduktivnoj dobi pa je tako iseljavanje dodatni razlog negativnom prirodnom kretanju.
Temeljem podataka zaključak je da područje lagano umire i da će morati što prije promijeniti svoje lokalne politike, pokušati pratiti potrebe tržišta te ubrzati gospodarski razvoj.

2.3.3 OBRAZOVNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA

Prema podacima DZS Popis stanovništva iz 2011.g, analiza obrazovne strukture pokazuje da je na području LAG-a 1% nepismenih gledajući broj stanovnika koji su stariji od 10 godina.
Promatrajući podatke DZS Stanovništvo staro 15 i više godina, prema najvišoj završenoj školi, obrazovnim područjima i spolu, Popis 2011:

- 43,51% stanovnika ima završen osnovni stupanj obrazovanja;
- 36,66% stanovnika ima završen srednji stupanj obrazovanja;
- 6,47% stanovnika ima završen viši ili visoki stupanj obrazovanja;
- 1,69% stanovnika nema završenu nikakvu školu

U RH je, prema Popisu 2011., 18,4% visokoobrazovanih. Uspoređujući podatke, na području LAG-a je vrlo nizak stupanj visokoobrazovanih, prevladava stanovništvo sa završenim osnovnim i srednjim obrazovanjem. Obrazovna struktura prema spolu pokazuje nepovoljan položaj ženskog stanovništva čije je obrazovanje niže (s niskim stupnjem završenog obrazovanja ili bez ikakve naobrazbe) te je u nepovoljnijem položaju na tržištu rada u odnosu na muški dio populacije.

Tablica 15. Broj učenika osnovnih i srednjih škola na području LAG-a.

JLS LAG-a	**Osnovna škola/broj učenika**	**Srednja škola/broj učenika**
Drnje	MŠ Drnje 226; PŠ Torčec (25), Osnovna škola Drnje ima MŠ Drnje i PŠ Torčec (općina Drnje), PŠ Peteranec (općina Peteranec), PŠ Sigetec (općina Peteranec), i PŠ Hlebine (općina Hlebine)	0
Đurđevac	OŠ (706), PŠ Mičetinac (3), PŠ Čepelovac (10), PŠ Budrovac (10), PŠ Sirova Katalena (8), Posebni program (34) učenika i (4) učenika ima nastavu u kući	2 (914)

Đelekovec	OŠ Đelekovec (97) PŠ Imbriovec (8)	0
Ferdinandovac	MŠ Ferdinandovac; PŠ Novo Virje; (195)	0
Gola	OŠ Gola, Gotalovo, Novačka, Otočka, Ždala (203)	0
Hlebine	MŠ Drnje; PŠ Hlebine (94)	0
Kalinovac	MŠ Kalinovac (120)	0
Kloštar Podravski	MŠ Kloštar Podravski (251); PŠ Kozarevac (31); PŠ Prugovac (30); PŠ Suha Katalena (13)	0
Koprivnički Bregi	MŠ Koprivnički Bregi; PŠ Glogovac (189)	0
Koprivnički Ivanec	MŠ Kunovec; PŠ Koprivnički Ivanec (166)	0
Molve	MŠ Molve; PŠ Repaš; PŠ Medvedička (262)	0
Novigrad Podravski	MŠ Novigrad Podravski; PŠ Plavšinac; PŠ Delovi (200)	0
Novo Virje	PŠ Drenovica; PŠ Crnec; (196) su područni razredni odjeli Drenovica i Crnec Osnovnoj školi Ferdinandovac.	0
Peteranec	PŠ Fran Galović Peteranec 61; PŠ Sigetec (75)	0
Podravske Sesvete	PŠ Podravske Sesvete (134)	0
Virje	MŠ Virje; PŠ Hampovica; PŠ Šemovci; PŠ Miholjanec (472)	0

Izvor: Podaci prikupljenii putem održanih radionica za izradu LRS LAG-a.

2.3.4 KULTURA

Knjižnice, čitaonice, muzeji, galerije i društveni domovi značajne su institucije u kulturnom životu seoskih sredina.
Od kulturnih institucija koje djeluju na području LAG-a izdvajaju se galerije i etno zbirke, zatim klubovi tehničke kulture, Etnografski, Zavičajni i Arheološki muzeji.
Broj knjižnica nije zadovoljavajući, međutim nedostatak se rješava korištenjem Bibliobusa koji 1-2 puta mjesečno obilazi pojedina naselja.
Kulturno umjetnička društva i udruge za očuvanje kulturne baštine bave se razvijanjem folklorne aktivnosti i očuvanjem etničkog nasljeđa i kulturnih tradicija ovog područja, te su važan faktor u kvaliteti života i razvojnoj perspektivi područja, doprinose razvoju svijesti o vrijednosti i značaju povijesno-kulturnog i tradicijskog nasljeđa kraja, te stvaraju uvjete za razvoj prepoznatljivosti i očuvanje tradicijskog nasljeđa i bogate kulturne baštine.

3. ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA I POTENCIJALA PODRUČJA, UKLJUČUJUĆI SWOT ANALIZU

Među stanovništvom je provedena anketa o utjecaju pojedinih komponenti koje utječu na kvalitetu života u lokalnoj zajednici. U anketi su sudjelovale 338 osobe, raspon ocjena bio je od 1-5, a ocjene su slijedeće:

Tablica 16. Analiza ankete stanovništva; utjecaj pojedinih komponenti za kvalitetu života.

Komponenta kvalitete života	Ocjena stanja i utjecaaj (ocjena)
Okolina i prirodni resursi	3,59
Kultura i sport	3,24
Infrastruktura	3,23
Udruge i civilna društva	3,07
Zdravstvo i socijalna skrb	2,73
Poljoprivreda	2,68
Obrazovanje	2,62
Gospodarstvo	2,61
Turizam	2,36
Ukupna ocjena kvalitete života u LAG-u	**2,90**

Najvišom ocjenom ocijenjena je okolina i prirodni resursi, s time da je stanovništvo najviše ocijenilo krajobrazne vrijednosti u funkciji održivog razvoja, pogodnost tla i klimatske uvjete za proizvodnju zdrave hrane, dostatnost vode dobre kvalitete te bogatstvo šumama i poljoprivrednim površinama. U okolini i prirodi stanovništvo je najviše zasmetalo neadekvatno saniranje onečišćenih voda i odlagališta čvrstog otpada.
Kultura i sport dobili su prosječnu ocjenu 3,24.
Što se tiče izgrađene infrastrukture, stanovništvo područja LAG-a najvišom ocjenom je ocijenilo opskrbu plinom, vodom i električnom energijom, a najnižom korištenje alternativnih izvora energijom, lošu željezničku povezanost, sustave pročišćavanja otpadnih voda te sustave odvodnje i kanalizacije.
Udruge i civilna društva najmanju ocjenu dobile su za povlačenje bespovratnih sredstava EU, a najvišu ocjenu je dobila suradnja s lokanom upravom.
U zdravstvu i socijalnoj skrbi stanovnici su najzadovoljniji ponudom zdravstvenih usluga humanitarnih akcija, a nezadovoljni kapacitetom smještaja za osobe treće dobi.
U poljoprivredi najveću ocjenu je dobio prirodni potencijal za razvoj poljoprivrede, najmanju udruživanje poljoprivrednika i izvoz poljoprivrednih proizvoda.
Obrazovanje je ocijenjeno s 2,62. S trojkom je ocijenjena mogućnost obrazovanja a najniže je ocijenjena razvijenost mjera poticaja za ostanak mladih na ruralnim područjima.
Gospodarstvo je ocijenjeno s 2,61. Najviše je ocijenjena raspoloživost potrebnom radnom snagom i spremom, a najnižom ocjenom provlačenje stranih ulaganja.
Turizam kao najnerazvijenija grana dobio je i najnižu ocjenu, ali stanovništvo vidi veliki potencijal njegovog razvoja.
Temeljem analize stanja ustanovljeno je da je dio područja LAG-a dobro prometno povezan, dok je dio općina izoliran. Željeznički promet je slabo organiziran. Cestovna povezanost je relativno dobra ali se prometnice moraju obnoviti i modernizirati, posebno nerazvrstane ceste.
Područje LAG-a obiluje prirodnim ljepotama i posebnostima te prepoznatljivom kulturnom baštinom što je potencijal razvoju turizma. Relativno čisti okoliš pogodan je za razvoj ekološke poljoprivredne proizvodnje. Bogatstvo prirodnim plinom i naftom omogućuje razvoj nekim općinama.
Tradicija obrtništva vidi se u postojanju brojnih obrtnika i temelj je razvoj poduzetništva. Postojanje poduzetničkih zona pokazuje da općine s područja LAG-a podržavaju i potiču razvoj poduzetništva.
Područje LAG-a izrazito je poljoprivredno područje s dugom tradicijom bavljenja poljoprivredom i značajnim zemljišnim potencijalom, kao i povoljnim klimatskim uvjetima koji pogoduju razvoju poljoprivredne djelatnosti. Prisutna je disperzija poljoprivrednih površina koje su rascijepane i raspršene te neriješeni imovinsko-pravni odnosi što je većinom posljedica obiteljskog nasljeđa. Problem plasmana robe na tržište stalno je prisutan, a za povezivanje poljoprivrednika vlada nepovjerenje. Mladi napuštaju ruralna područja i odlaze u urbana središta.
Od potrebne infrastrukture zadovoljavajuća je opskrba plinom, strujom (iako je elektroenergetska mreža zastarjela) i vodom. Sustav odvodnje u nekim općinama nije izgrađen, a nedovoljno je izgrađeno pročistača otpadnih voda tako da prijeti zagađenje površinskih i dubinskih voda koja je sada dobre kvalitete. Ilegalna odlagališta su stalna opasnost zagađenju.
Za kvalitetan život u općinama na području LAG-a „PODRAVINA“ nedostaje vrtićkih kapaciteta te kvaliteta usluge u njima, slaba je opremljenost obrazovnih ustanova i slabo razvijeni uvjeti za kulturu i sport iako je stanovništvo dosta aktivno na tim područjima.

3.1 SWOT ANALIZA

SNAGE	SLABOSTI
Bogatstvo prirodnim plinom i ugljikovodikom što omogućuje veće prihode nekim općinama; Veliki broj šumskih i vodenih površina; Veliko prirodno i kulturno bogatstvo Relativno razvijeno obrtništvo i poduzetništvo kao nastavak tradicije obrtništva i poduzetništva; Tradicija poljoprivredne proizvodnje i očuvanje tradicijskih zanata; Mogućnost razvoja ekološke proizvodnje hrane zbog relativno očuvanog okoliša; Aktivno građanstvo – brojne udruge.	Nekonkurentni poljoprivredni proizvodi postojećih PG radi proizvodnje temeljene na zastarjeloj tehnologiji, nezainteresiranosti novim pristupima poljoprivredne proizvodnje od strane vlasnika PG, nedovoljne marketinška promocija i međusobne nepovezanosti; Niska motivacija osnivanja novih PG radi visokih troškova osnivanja, cjenovnih i poreznih politika; Visoka životna dob većine vlasnika PG glavni je uzrok nezainteresiranosti za novu tehnologiju te ekološki pristup poljoprivrednoj proizvodnji; Nedovoljna raznolikost poljoprivredne proizvodnje; Nedovoljna promocija kulturnih i prirodnih bogatstava, neiskorištene selektivne mogućnosti turizma; Nizak standard društvene infrastrukture; Zastarjela društvena infrastruktura, nedovoljna opremljenost obrazovnih institucija, društvenih i vatrogasnih domova, nedostatak dječjih igrališta, sportskih terena, nedovoljna razvijenost izvaninstitucionalne socijalne skrbi pruža slabu kvalitetu stanovništva ruralnog područja; Neadekvatna osnovna infrastruktura zbog zastarjelosti prometne, komunalne i energetske infrastruktura – neizgrađene kanalizacije u nekim općinama te nedovoljne briga o zaštiti okoliša Izoliranost sjeveroistočnog prostora LAG-a.
PRILIKE	**PRIJETNJE**
Mjere sufinanciranja projekata koji stavljaju u funkciju postojeća kulturna i prirodna bogatstava; Dostupnost bespovratnih sredstava regionalnih, nacionalnih i EU fondova; Mjere poticanja razvoja malih poljoprivrednih gospodarstava;	Učestale promjene i neusklađenost zakonskih propisa; Veliko porezno opterećenje; Loša organizacija i koordinacija institucija.

Mjere poticanja demografske obnove kroz potpore mladim poljoprivrednicima; Mjere poticanja udruživanja gospodarstvenika; Mogućnost ulaganja u obnovljive izvore energije; Mjere poticanja ekološke proizvodnje i ruralnog turizma.	

4. OPIS CILJEVA LRS TE INTEGRIRANOG I INOVATIVNOG KARAKTERA LRS UKLJUČUJUĆI JASNE I MJERLJIVE POKAZATELJE ZA IZLAZNE POKAZATELJE ILI REZULTATE

4.1 VIZIJA, CILJEVI I PRIORITETI RAZVOJA LAG-A

Vizija razvoja područja LAG-a „PODRAVINA“ zasniva se na nalazima osnovne analize (značajki područja) i SWOT analize te prepoznatih razvojnih mogućnosti ali i ograničenja. Dugoročna razvojna vizija područja LAG-a usklađena je prvenstveno s ciljevima LEADER/CLLD-a i međusektorskim ciljevima kojima se želi doprinijeti svim fokus područjima zajedničke politike ruralnog razvoja Europe kao i provedbi Mjere 19 Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. U definiranju vizije, odnosno razvojnih ciljeva LRS, posebno je naglašena potreba održivog upravljanja razvojnim resursima u svrhu jačanja konkurentnosti gospodarstva, te valorizacija i očuvanje prirodnih resursa i kulturno-tradicijskog nasljeđa, odnosno inovativni pristup lokalnom razvoju putem angažiranja i poticanja poduzetničkih aktivnosti ljudskih resursa odnosno, razvoja ljudskog kapitala u smislu jačanja lokalne zajednice.

Razvojna vizija LAG-a „PODRAVINA“ i provedbe LRS

LAG „PODRAVINA“ je područje dobrih uvjeta za život i rad stanovnika te očuvanih prirodnih resursa i kulturno – tradicijskog nasljeđa kao identiteta lokalne zajednice.

Osmišljavanje strateških razvojnih ciljeva za ostvarenje razvojne vizije LAG-a vodilo se, prvenstveno, usklađenosti s **prioritetima** (time i fokus područjima) **Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.**[7]**.**, koji su prioriteti drugog stupa (ruralni razvoj) ZPP-, a to su:

1. poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima (razvoj baza podataka u ruralnim područjima; jačanje veza između poljoprivrede, šumarstva i znanstvenog sektora) (*op.a. kojem LRS indirektno doprinosi samim djelovanjem LAG-a putem provedbe aktivnosti podmjera 19.3 i 19.4*)
2. jačanje održivosti i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede, promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija te davanje potpore održivom upravljanju šumama;
3. promicanje organizacije prehrambenog lanca, dobrobiti životinja i upravljanja rizicima u poljoprivrednom sektoru;
4. obnavljanje, očuvanje i jačanje poljoprivrednih i šumskih ekosustava (bioraznolikost, voda, tlo);

[7] Izvor: Program ruralnog razvoja 2014.-2020.

5. promicanje učinkovitog korištenja resursa (vode i energije) i davanje potpore prelasku na gospodarstvo s niskom emisijom ugljika (korištenjem obnovljive energije, smanjenjem emisija stakleničkih plinova, očuvanjem i pohranjivanjem ugljika);
6. promicanje društvene uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj (jednostavnije otvaranje radnih mjesta, promicanje lokalnog razvoja, pojačana dostupnost informacijskih i komunikacijskih tehnologija),

a doprinosom kojima se ostvaruju **razvojni ciljevi Zajedničke poljoprivredne politike Hrvatske[8] i Europske unije do 2020:**

- podizanje razine konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora
- poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
- održivo upravljanje prirodnim resursima
- okolišno prihvatljiva poljoprivreda
- uravnoteženi prostorni razvoj ruralnih područja uz unapređenje života u lokalnoj zajednici, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta, i
- osiguranje stabilnog dohotka poljoprivrednika.

U planiranju aktivnosti za postizanje razvojne vizije a time i provedbu LRS te kreiranje razvojnih ciljeva, LAG „PODRAVINA“ vodio se i načelima LEADER-a odnosno CLLD-a za razdoblje 2014.-2020. prvenstveno usmjerenom na inovacije i postizanje planiranih rezultata koji donose trajne i vidljive promjene. Načela kojima se pripremaju i planiraju provedbe lokalnog razvoja vođenog lokalnom zajednicom su:

- Razvoj utemeljen na definiranim značajkama, potrebama i mogućnostima LAG-a
- LRS izrađena prema stvarno iskazanim potrebama lokalnih razvojnih dionika implementacijom pristupa odozdo prema gore
- Tijekom izrade LRS posebna pažnja je posvećena jačanju javno-privatnog partnerstva odnosno integraciji LAG-a kao nositelja razvoja lokalnog područja, te razvoju i definiranju inovativnog, integriranog i multisektorskog pristupa lokalnom razvoju, umrežavanju i suradnji te
- Načinu programiranja isporuke projekata putem odabira od strane lokalnog razvojnog partenrstva u smislu implementacije decentraliziranog pristupa lokalnom razvoju

Pri planiranju mjera odnosno aktivnosti i tipova operacija za njihovu provedbu a time i postizanje razvojnih ciljeva LRS, LAG se prvenstveno vodio implementacijom načela LEADER-a/CLLD-a za razdoblje 2014.-2020. odnosno maksimalnim doprinosom definiranih **ciljeva primjene LEADER pristupa u RH u razdoblju 2014. - 2020**.[9]:

1. promicanje ruralnog razvoja putem lokalnih inicijativa i partnerstva;
2. unapređenje i promicanje politike ruralnog razvoja;
3. podizanje svijesti o pristupu odozdo prema gore i važnosti definiranja lokalne strategije razvoja;
4. povećanje razine edukacije i informiranosti ruralnog stanovništva;
5. poboljšanje ruralnih životnih i radnih uvjeta, uključujući i dobrobit;
6. stvaranje novih, održivih mogućnosti zarade;
7. očuvanje i stvaranje novih radnih mjesta;
8. diversifikacija gospodarskih aktivnosti.

Strateški razvoj LAG-a „PODRAVINA“ ostvaruje se putem **specifičnih ciljeva** odnosno strateških razvojnih ciljeva LAG-a do 2020-te godine:

1. Povećati konkurentnosti poljoprivrede ulaganjem u sustave kvalitete, fizičku imovinu i zaštitu okoliša;
2. Pridonijeti revitalizaciji ruralnog prostora;

[8] Izvor: Zakon o poljoprivredi (NN 118/18, 42/20, 127/20)
[9] Izvor: Program ruralnog razvoja 2014.-2020.

3. Pridonijeti kvaliteti života stanovništva ruralnog područja.

Vodeći se svim navedenim smjernicama, LAG „PODRAVINA“, metodom „odozdo prema gore“, definirao je prioritetne tipove operacija i mjere koje su dovele do definiranja strateških (specifičnih) ciljeva, shematski sažeto prikazano:

Strateški razvojni ciljevi LAG-a u programskom razdoblju 2014.-2020.	**Prioritetne Mjere (Aktivnosti) u programskom razdoblju 2014.-2020.**	**Prioritetni tipovi operacija u programskom razdoblju 2014.-2020.**	**Sukladnost s tipovima operacija PRR**
SC 1 Povećati konkurentnosti poljoprivrede ulaganjem u sustave kvalitete, fizičku imovinu i zaštitu okoliša	M 1.2 Ulaganje u fizičku imovinu	TO 1.2.1 Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	4.1.1
SC2 Pridonijeti revitalizaciji ruralnog prostora	M 2.1 Razvoj poljoprivrednih gospodarstava	TO 2.1.2 Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	6.3.1
SC 3 Pridonijeti kvaliteti života stanovništva ruralnog područja	M 3.1 Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	TO 3.1.1 Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili širenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo	7.4.1
	M 3.2 Potpora jačanju umrežavanja, partnerstva i suradnje	TO 3.2.1 Provedba aktivnosti suradnje LAG-a	19.3.2
		TO 3.2.2 Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS s provedbom operacija unutar CLLD strategije	19.4.1

4.2 CILJEVI, MJERE I TIPOVI OPERACIJA LRS ZA PODRUČJA LAG-A TEMELJENI NA MOGUĆNOSTIMA PRR 2014 – 2020

Strateški cilj 1[10]	**Povećati konkurentnosti poljoprivrede ulaganjem u sustave kvalitete, fizičku imovinu i zaštitu okoliša**		
Obrazloženje (svrha) cilja			
Postojeće količine te kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i ekološke proizvodnje nisu dovoljno razvijeni na području LAG-a bez obzira na velike razvojne potencijale. Operacijama u okviru ovog cilja želi se potaknuti poljoprivredne proizvođače te im olakšati pristup novim tehnologijama. Poljoprivredna i prehrambena proizvodnja je važna u smislu ukupne zaposlenosti seoskog stanovništva. Omogućavanje potpora za ulaganje u OPG, mala i srednja poduzeća neće samo doprinijeti povećanju zaposlenosti u njima već i zapošljavanju u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Kroz ove mjere utjecat će se na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje produktivnosti rada. Ulaganjima u nove tehnologije povećava se gospodarska učinkovitost gospodarstava i pridonosi smanjenju emisija stakleničkih plinova.			
Očekivani rezultati do 2025.			
• Povećanje broja projekata sufinanciranih iz fondova EU (EFPRR/PRR 2014.-2020.) za 19 projekata • Rast zaposlenosti u projektima financiranim iz javnih sredstava PRR 2014.-2020. za 2 zaposlena • Povećanje broja poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR za ulaganja i u restrukturiranje ili modernizaciju za 19 PG-a			
Predviđena financijska alokacija do 2025.			
➢ 31,90% sredstava LAG-a iz podmjere 19.2 PRR 2014.-2020. Ukupno SC1: 25,36% ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjera 19.2-19.4 PRR 2014.-2020. koji iznosi 1.771.450,79 EUR (100%)			
Indikatori (mjerljivi pokazatelji) rezultata/naziv pokazatelja *(result indicators), CMES/CMEF, 2025.*			
Ukupna isplaćena sredstva (EUR) iz podmjere 19.2 PRR 2014.-2020. (javni rashodi)		449.278,08	
Ukupan broj sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014.-2020.		19	
Broj kreiranih radnih mjesta putem sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014.-2020.		2	
Izvor informacija	Izvješća APPRRR i Lokalne akcijske grupe „PODRAVINA“		
Prioritetne mjere (aktivnosti) za postizanje cilja (očekivanih rezultata) s pripadajućim tipovima operacija za njihovu realizaciju prema mogućnostima PRR 2014.-2020.			
Broj i naziv prioritetne Mjere (aktivnosti)	Sukladnost s Mjerom PRR	Broj i naziv tipa operacije za provedbu Mjere	Sukladnost s tipom operacije iz PRR
M 1.2 Ulaganje u	4	TO 1.2.1 Restrukturiranje, modernizacija i povećanje	4.1.1

[10] Napomena: Izmjena je provedena sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5726 potpisanim između LAG-a „PODRAVINA“ i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksima. Izmjena je provedena zbog realokacija te radi uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru produžetka trajanja odnosno tzv. prijelaznog razdoblja provedbe Programa ruralnog razvoja 2014.-2020. na 2021.-2022 godinu.

fizičku imovinu		konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	
Doprinos prioritetima i fokus područjima PRR			P2 / FP 2A
Prioritetna Mjera (aktivnost) 1.2	**Ulaganje u fizičku imovinu**		
Obrazloženje Mjere (aktivnosti)			
Putem ove mjere i pratećih tipova operacija za njezinu provedbu LAG će sufinancirati ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju kako bi se poboljšala ukupna učinkovitost i održivost poljoprivrednih gospodarstava, uključujući zaštitu okoliša i prilagodbu klimatskim promjenama. Kroz ovu mjeru sufinancirati će se ulaganje u poljoprivrednu proizvodnju radi poboljšanja učinkovitosti i održivosti poljoprivrednih gospodarstava, uključujući zaštitu okoliša i prilagodbu klimatski promjenama. Ulaganja su moguća u svim poljoprivrednim sektorima no prednost ima sektor voća, povrća i stočarstva. Ulaganja u nove i inovativne tehnologije doprinijet će smanjenju troškova proizvodnje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda, te time ostvariti pozitivan učinak na dohodak - kao i na otvaranje novih radnih mjesta i njihovu održivost. Nadalje, ulaganja u novu opremu i tehnologiju imat će pozitivan utjecaj na okoliš, osobito na farmama, gdje se trebaju rješavati izazovi vezani uz okoliš i klimatske promjene kroz ulaganja u modernizaciju. Ulaganja u modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava bit će usmjerena na poboljšanje kvalitete fizičke imovine s novim proizvodnim kapacitetima, kako bi se osigurala tehnička i tehnološka obnova važna za rast produktivnosti i kako bi se osigurao temelj za dugoročnu konkurentnost.			
Odgovorni za provedbu Mjere (aktivnosti) 1.2			
Lokalna akcijska grupa "PODRAVINA" i druge potporne organizacije i ustanove u javnom vlasništvu te privatna poduzeća i organizacije koji će pružiti potporu ciljanim skupinama odnosno korisnicima – nositeljima projekata			

Vremensko razdoblje za provedbu aktivnosti do 2022. (i broj projekata)	2014.-2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	0	19	0	0	0
Predviđena financijska alokacija (planirana sredstva) do 2022. (%, 19.2)	2014.-2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	0	31,90	0	0	0

Napomena: Detaljna razrada strateškog cilja te prioritetnih mjera (aktivnosti) s pripadajućim tipovima operacija, pripadajućim indikatorima mjerenja rezultata (result indicators) i isporuka (output indicators, ciljanim korisnicima i kriterijima prihvatljivosti) nalazi se u Dodacima 3., 6. i 7. te poglavlju 7.1

Strateški cilj 2[11]	**Pridonijeti revitalizaciji ruralnog prostora**
Obrazloženje (svrha) cilja	
Razina obrazovanja kod većine poljoprivrednika je niska. Na području LAG-a prisutan je nedostatak neformalnog obrazovanja te odgovarajućeg stručnog osposobljavanja za poljoprivrednike, zaposlenike u poljoprivredi i prehrambenom sektoru. Također, slabo	

[11] Napomena: Izmjena je provedena sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5726 potpisanim između LAG-a „PODRAVINA" i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksima. Izmjena je provedena zbog realokacija te radi uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru produžetka trajanja odnosno tzv. prijelaznog razdoblja provedbe Programa ruralnog razvoja 2014.-2020. na 2021.-2022 godinu.

korištenje i pristup novim informacijskim tehnologijama su prepreka razvoju. Kako je na ruralnom području većinom stanovništvo starije dobi, rješavanje tih problema je teže. Zato privlačenje mladih na ostanak na selu i poticanje generacijske obnove važan je dio strateškog planiranja i definiranje mjera. Razvoj poljoprivrede doprinijet će zadržavanju mladih ljudi u poljoprivredi. Oni su fleksibilniji u prihvaćanju novih tehnologija i održivog razvoja poljoprivrednih gospodarstava. Prosječna veličina zemljišta koje posjeduju poljoprivredna gospodarstva LAG-a je mala, svega 6,45 ha i ispod je prosjeka EU (10 ha), stoga treba raditi na isticanju potrebe okrupnjavanja poljoprivrednih gospodarstava.

Očekivani rezultati do 2025.

- Povećanje broja projekata sufinanciranih iz fondova EU (EFPRR/PRR 2014.-2020.) za 25 projekata
- Razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava putem 25 financiranih projekata

Predviđena financijska alokacija do 2025.

- 26,78% sredstava LAG-a iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020

Ukupno SC2: 21,30% ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjera 19.2-19.4 PRR 2014.-2020. koji iznosi 1.771.450,79 EUR (100%)

Indikatori (mjerljivi pokazatelji) rezultata/naziv pokazatelja *(result indicators), CMES/CMEF, 2025.*

Ukupna isplaćena sredstva (EUR) iz podmjere 19.2 PRR 2014.-2020. (javni rashodi)	377.292,65
Ukupan broj sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014.-2020.	25
Broj kreiranih radnih mjesta putem sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014.-2020.	0
Izvor informacija	Izvješća APPRRR i Lokalne akcijske grupe „PODRAVINA“

Prioritetne mjere (aktivnosti) za postizanje cilja (očekivanih rezultata) s pripadajućim tipovima operacija za njihovu realizaciju prema mogućnostima PRR 2014.-2020.

Broj i naziv prioritetne Mjere (aktivnosti)	Sukladnost s Mjerom PRR	Broj i naziv tipa operacije za provedbu Mjere	Sukladnost s tipom operacije iz PRR
M 2.1 Razvoj poljoprivrednih gospodarstava	6	TO 2.1.2 Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	6.3.1

Doprinos prioritetima i fokus područjima PRR	P2 / FP 2A
Prioritetna Mjera (aktivnost) 2.1	**Razvoj poljoprivrednih gospodarstava**

Obrazloženje Mjere (aktivnosti)

Putem ove mjere i pratećih tipova operacija za njezinu provedbu LAG će sufinancirati razvoj obnovljenog i inovativnog poljoprivrednog sektora. Cilj ove mjere je potaknuti modernizaciju i/ili unapređenje procesa rada i poslovanja i/ili povećanje proizvodnog kapaciteta iskazanom kroz povećanje ukupnog standardnog ekonomskog rezultata malih poljoprivrednih gospodarstava. Također, cilj ove mjere je doprinijeti unapređenju gospodarske aktivnosti u ruralnim područjima i povećanje prihoda gospodarskih subjekata.

Odgovorni za provedbu Mjere (aktivnosti) 2.1

Lokalna akcijska grupa „PODRAVINA“ i druge potporne organizacije i ustanove u javnom vlasništvu te privatna poduzeća i organizacije koji će pružiti potporu ciljanim skupinama odnosno korisnicima – nositeljima projekata

Vremensko razdoblje za provedbu aktivnosti do 2022. (i broj projekata)	2014.-2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	5	0	0	20	0
Predviđena financijska alokacija (planirana sredstva) do 2022. (%, 19.2)	2014.-2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	5,30	0	0	21,49	0
Napomena: Detaljna razrada strateškog cilja te prioritetnih mjera (aktivnosti) s pripadajućim tipovima operacija, pripadajućim indikatorima mjerenja rezultata (result indicators) i isporuka (output indicators, ciljanim korisnicima i kriterijima prihvatljivosti) nalazi se u Dodacima 4., 6. i 7. te poglavlju 7.1						

Strateški cilj 3[12]	**Pridonijeti kvaliteti života stanovništva ruralnog područja**
Obrazloženje (svrha) cilja	
Kroz društvenu infrastrukturu koja je najvažnija komponenta društvenog standarda ostvaruje se napredak i potiče razvoj unutar svake zajednice, podiže se obrazovna, kulturna i znanstvena razina, standard cjelokupnog stanovništva. Osnovni problemi s kojima se suočavaju stanovnici područja LAG-a u dijelu predškolskih ustanova su nedostatni kapaciteti u pojedinim vrtićima. Dio vrtića nije usklađen s pedagoškim standardom, te je potrebno ili graditi novi vrtić ili proširiti – rekonstruirati postojeći. Za podizanje standarda kvalitete odgoja i obrazovanja, potrebno je investirati u infrastrukturu pojedinih škola koje su u poprilično lošem stanju, pa je potrebna dogradnja i rekonstrukcija. Za područje LAG-a su važne kulturne ustanove kao što su društveni domovi u svim općinama pa čak i u pojedinim naseljima. Ukupno ima 44 društvena doma u kojima se prostorije koriste za društvena okupljanja, sastanke udruga, sportskih i vatrogasnih društava, vijeća mjesnih odbora i kao izložbeni prostor. Za podizanje standarda kvalitete kulture i kvalitete života stanovnika područja LAG-a, potrebno je investirati u infrastrukturu društvenih domova, energetsku obnovu fasada, uređenje trgova na čijim prostorima se održavaju periodične i godišnje manifestacije. Zdravstvena zaštita na području LAG-a je organizirana sukladno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti kroz Domove zdravlja u Novigradu Podravskom i Đurđevcu. Hitna medicinska pomoć je organizirana u sklopu Zavoda za hitnu medicinu u Đurđevcu ili Koprivnici. Bolnica i stacionara nema. Nema specijalističkih ordinacija niti privatnih poliklinika. Od socijalnih ustanova na području LAG-a postoji 10 domova za starije i nemoćne osobe s ukupnim kapacitetom od 163 štićenika. Kako se većinom radi o privatnim domovima koji su cjenovno uglavnom nedostupni lokalnom stanovništvu, postoji potreba za osnivanjem (državnih) županijskih domova. Uređena prometna i komunalna infrastruktura preduvjet je za razvoj gospodarstva. Kanalizacijski sustav postoji na području 13 jedinica lokalne samouprave. Iako je cestovna povezanost dobra, unutar ruralnog dijela općine infrastruktura je loša: nogostupi, javna rasvjeta, neuređene nerazvrstane ceste, neodgovarajuće tehničke karakteristike. Zbog takvog stanja, potrebno je izvesti rekonstrukciju dobrog dijela cestovne mreže županijskih i lokalnih cesta na području LAG-a, kojom bi se te ceste uskladile s potrebama suvremenog cestovnog transporta i razvojnim potrebama svih općina LAG-a.	
Očekivani rezultati do 2025.	

[12] Napomena: Izmjena je provedena sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5726 potpisanim između LAG-a „PODRAVINA“ i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksima. Izmjena je provedena zbog realokacija te radi uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru produžetka trajanja odnosno tzv. prijelaznog razdoblja provedbe Programa ruralnog razvoja 2014.-2020. na 2021.-2022 godinu.

- Povećanje broja projekata sufinanciranih iz fondova EU (EFPRR/PRR 2014.-2020.) za 34 projekta
- Rast zaposlenosti u projektima financiranim iz javnih sredstava PRR 2014.-2020. za 1 zaposlenog
- Razvoj kvalitete života stanovnika područja LAG-a temeljen na poboljšanju usluga/razvoju društvene infrastrukture, povećanje populacije obuhvaćene unaprijeđenim uslugama/infrastrukturom na 50%
- Jačanje veza između različitih razvojnih dionika ruralnih područja razvojem implementacijom projekata suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini putem 2 projekta suradnje
- Jačanje upravljačkih sposobnosti organizacija koje pružaju potporu razvoju ruralnog područja putem min. 12 animacijskih aktivnosti LAG-a usmjerenih poticanju lokalnog razvoja vođenog lokalnom zajednicom u koje je uključeno min. 120 sudionika
- Razvoj društvene uključenosti, smanjenja siromaštva, diverzifikacije,malog poduzetništva i kreiranje radnih mjesta jačanjem animacije stanovništva i sustava cjeloživotnog učenja te stjecanja znanja i vještina putem min. 23 edukacijske aktivnosti u koje je uključeno min. 230 sudionika

Predviđena financijska alokacija do 2025.

- 41,32% sredstava LAG-a iz podmjere 19.2 PRR 2014-2020. (582.040,05 EUR)
- 100% sredstava LAG-a za podmjeru 19.3 PRR 2014-2020 (40.162,50 EUR)
- 100% sredstava LAG-a za podmjeru 19.4 PRR 2014-2020 (322.677,51 EUR)

Ukupno SC3: 53,34% ukupnog iznosa LAG-a za provedbu podmjera 19.2-19.4 PRR 2014.-2020. koji iznosi 1.771.450,79 EUR (100%)

Indikatori (mjerljivi pokazatelji) rezultata/naziv pokazatelja *(result indicators), CMES/CMEF, 2025.*

Ukupna isplaćena sredstva (EUR) iz podmjere 19.2 PRR 2014.-2020. (javni rashodi)	944.880,06
Ukupan broj sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014.-2020.	34
Broj kreiranih radnih mjesta putem sufinanciranih projekata iz podmjere 19.2 PRR 2014.-2020.	1
Izvor informacija	Izvješća APPRRR i Lokalne akcijske grupe „PODRAVINA“

Prioritetne mjere (aktivnosti) za postizanje cilja (očekivanih rezultata) s pripadajućim tipovima operacija za njihovu realizaciju prema mogućnostima PRR 2014.-2020.

Broj i naziv prioritetne Mjere (aktivnosti)	Sukladnost s Mjerom PRR	Broj i naziv tipa operacije za provedbu Mjere	Sukladnost s tipom operacije iz PRR
M 3.1 Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	7	TO 3.1.1 Ulaganje u pokretanje, poboljšanje ili širenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo	7.4.1
M 3.2 Potpora jačanju umrežavanja, partnerstva i suradnje	19	TO 3.2.1 Provedba aktivnosti suradnje LAG-a	19.3.2
		TO 3.2.2 Jačanje kapaciteta LAG-a i lokalnih dionika za provedbu LRS s provedbom operacija unutar CLLD strategije	19.4.1

Doprinos prioritetima i fokus područjima PRR

P1 / FP 1A, 1B, 1C	P6 / FP 6A, 6B

Prioritetna Mjera (aktivnost) 3.1	**Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima**					
Obrazloženje Mjere (aktivnosti)						
Za ostvarenje cilja podizanja kvalitete života u zajednici potrebno je ulagati u uspostavu, poboljšanje ili širenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu kroz prihvatljiva ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata odgoja i obrazovanja, igrališta (dječja, sportska), sportskih terena i pratećih objekata, rekreacijske zone i kupališta, ulaganja u izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekta za kulturu, za slobodno vrijeme kao što su društveni domovi, vatrogasni domovi, muzeji, kulturni centri, kao i u rekonstrukciju i/ili prenamjenu postojećih objekata/zgrada javne namjene. Svrha ove mjere prvenstveno je poboljšati dostupnost javnih sadržaja i usluga te povećati kvalitetu života stanovnika.						
Odgovorni za provedbu Mjere (aktivnosti) 3.1						
Lokalna akcijska grupa „PODRAVINA“ i druge potporne organizacije i ustanove u javnom vlasništvu te privatna poduzeća i organizacije koji će pružiti potporu ciljanim skupinama odnosno korisnicima – nositeljima projekata						
Vremensko razdoblje za provedbu aktivnosti do 2022. (i broj projekata)	2014.-2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	13	0	3	16	0
Predviđena financijska alokacija (planirana sredstva) do 2022. (%, 19.2)	2014.-2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	17,17	0	3,95	20,20	0
Prioritetna Mjera (aktivnost) 3.2	**Potpora jačanju umrežavanja, partnerstva i suradnje**					
Obrazloženje Mjere (aktivnosti)						
Jačanje proizvodnje, udruživanja i prodaje lokalnih poljoprivrednih i tradicijskih proizvoda od ključne je važnosti na području LAG-a. Razvojem lokalne proizvodnje hrane, posebno one koja se zasniva na tradicijskoj baštini, dionici LAG-a imaju ekonomske, okolišne, zdravstvene, socijalne i društvene koristi. Korištenjem kratkih lanaca opskrbe, lokalnim proizvođačima ostaje veći udio dodane vrijednosti proizvoda, te time jača lokalna ekonomija koja omogućava održivost bavljenja poljoprivredom i opstojnost malih poduzeća, obrta i poljoprivrednih gospodarstava. LAG predstavlja partnerstvo javnog, privatnog i civilnog sektora koji zajednički rade na poboljšanju uvjeta života na području LAG-a. Stoga je nužno konstantno educirati stanovnike područja LAG-a o novim modelima i mogućnostima rasta i razvoja te jačanja kvalitete života, ali usporedo je nužno ispitivati njihove potrebe i viđenje razvoja kako bi se realno stanje odrazilo kroz kvalitetno strukturiranu strategiju razvoja LAG-a. Članove LAG-a i zaposlenike LAG-a potrebno je dodatno usavršavati kako bi mogli djelovati kao motivatori u zajednici, ali i kako bi na kvalitetan način mogli osluškivati potrebe zajednice i osmišljavati kvalitetne odgovore na potrebe zajednice. Velik broj udruga na području LAG-a omogućuje da se potiče daljnji socijalno-gospodarski razvoj područja, a kroz daljnji razvoj poslovnih zona i jačanje gospodarskih subjekata moguće je stvoriti mrežu za jasnu artikulaciju socio-ekonomskih uvjeta razvoja. Priliku razvoju predstavlja i bogata ponuda dodatnih oblika obrazovanja stanovništva čime se jačaju njihovi kapaciteti. LAG omogućuje stvaranje kvalitetnih veza za provedbu projekata suradnje u kojima se razmjenjuju stavovi, iskustva i primjeri dobre prakse u razvoju poljoprivrede i nepoljoprivrednih djelatnosti. Bogatstvo kulture, prirodnih vrijednosti i očuvanost krajolika dobra su osnova za stvaranje dodatne turističke ponude ili razvoj drugih						

nepoljoprivrednih djelatnosti na području LAG-a, a oblikovano i temeljeno na primjerima dobre prakse kroz međuteritorijalne i ev. transnacionalne projekte.						
Odgovorni za provedbu Mjere (aktivnosti) 3.2						
Lokalna akcijska grupa „PODRAVINA“ i druge potporne organizacije i ustanove u javnom vlasništvu te privatna poduzeća i organizacije koji će pružiti potporu ciljanim skupinama odnosno korisnicima – nositeljima projekata						
Vremensko razdoblje za provedbu aktivnosti do 2022. (i broj projekata)	2014.-2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	0	0	2	0	0
Predviđena financijska alokacija (planirana sredstva) do 2022. (%, 19.3)	2014.-2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	N/A	0	0	100	0	0
Predviđena financijska alokacija (planirana sredstva) do 2022. (%, 19.4)	2014.-2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
	16	16	16	16	17	17
Napomena: Detaljna razrada strateškog cilja te prioritetnih mjera (aktivnosti) s pripadajućim tipovima operacija, pripadajućim indikatorima mjerenja rezultata (result indicators) i isporuka (output indicators, ciljanim korisnicima i kriterijima prihvatljivosti) nalazi se u Dodacima 5., 6. i 7. te poglavlju 7.1						

4.3 OPIS MJERA UKLJUČUJUĆI DEFINIRANJE KORISNIKA, KRITERIJA PRIHVATLJIVOSTI

Detaljan opis mjera (aktivnosti), definiranje korisnika i kriterija prihvatljivosti, kako je navedeno u prethodnom poglavlju u dijelu Napomena, nalazi se u Dodacima 3.,4.,5. i 6.

4.4 OPIS TEMA PLANIRANIH PROJEKTA SURADNJE I NAČIN ODABIRA PROJEKATA SURADNJE

Suradnja između LAG-ova i drugih razvojnih dionika ruralnih područja uključuje razmjenu dostignuća, iskustava i znanja. Aktivnosti suradnje podrazumjevaju prijenos znanja i iskustava, primjera dobre prakse, diseminaciju inovativnosti i razvoj temeljen na iskustvu. Dva su opća oblika suradnje u kojima će djelovati LAG „PODRAVINA“, to su prvenstveno daljnji razvoj sustava institucionalnog umrežavanja putem mreža ruralnog razvoja na EU (ENRD, ELARD) i nacionalnoj razini u okviru provedbe tipa operacije 3.2.2 te poseban oblik – projektna suradnja koja podrazumijeva razvoj zajedničkih projekata LAG-ova i njihovih razvojnih dionika. Projektna suradnja će se provoditi u okviru tipa operacije 3.2.1 putem jednog tipa suradnje: međuregionalna suradnja - suradnja između LAG-ova i njihovih ruralnih dionika na nacionanoj razini. Akcijskim planom predviđena je priprema i realizacija 2 projekta suradnje u razdoblju od 2017. do 2021. godine.

Shematski prikaz pripreme i provedbe projekata suradnje[13]:

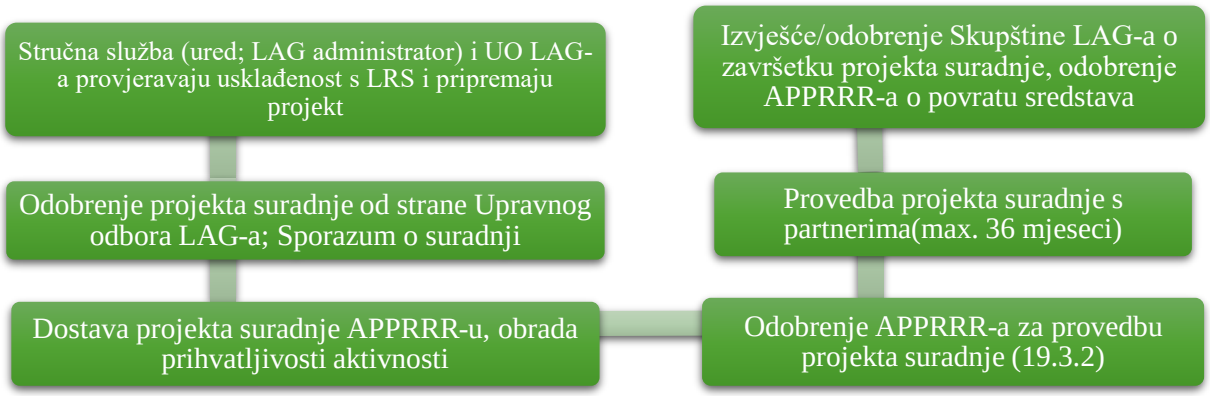

Tematsko područje	**Cilj projekta suradnje**
Revitalizacija tradicijske baštine i razvoj inovativnog pristupa promociji i marketingu tradicijskih proizvoda u svrhu stvaranja mogućnosti za razvoj kratkih lanaca nabave	Obzirom na činjenicu kako je osnovnom analizom determinirana činjenica da tradicijski obrti i općenito, tradicijsko nasljeđe, zamire na području LAG-a pod utjecajem globalizacije i novih razvojnih trendova, u svhu očuvanja nasljeđa i identiteta područja potrebno je jačati ljudske resurse putem stjecanja novih znanja i vještina koji će razviti proizvode i usluge koji se zasnivaju na tradicijskom nasljeđu LAG-a „PODRAVINA“
Jačanje kapaciteta za implementaciju LEADER/CLLD pristupa razvoju ruralnih područja	Razvoj sustava upravljanja LAG-om i provedbom LRS, ujednačavanje procesa upravljanja, monitoringa i evalucije u svrhu jačanja aktivnosti animacije usmjerenih koheziji lokalne zajednice.
Horizontalni cilj: U svrhu osiguranja održivost područja LAG će posebnu pažnju obratiti na jačanje svih skupina društva, posebno predstavnika osjetljivih skupina s naglaskom na žene i mlade, te osobe treće životne dobi koje svoja znanja trebaju prenijeti na mlađi naraštaj.	

Kada LAG izrazi interes za uključivanjem u projekte suradnje na definirane teme, pristupiti će odlučivanju o projektnim partnerima koji su mu geografski i tematski sukladni. LAG planira provedbu 2 projekta suradnje – oba na nacionalnoj razini, s kojima već ima uspostavljene kontakte. Odluku o pokretanju projekta suradnje sa definiranim iznosom potrebnim za pripremne aktivnosti, moraju podržati članovi Upravnog odbora. Upravni odbor će i direktno sudjelovati u pripremi projekta suradnje, osiguravajući kvalitetni obuhvat i visoku razinu kvalitete predmetnog projekta. Prilikom ulaska u projekte suradnje, LAG će potpisati Sporazum o suradnji sa odabranim partnerima, u kojemu se jasno navode zadaci, prava i obaveze svakog od partnera. Projekti pripremljeni u suradnji s partnerima dostavljaju se APPRR-u na dodobrenje za provedbu. Kriteriji odabira projekata suradnje i postupci odabira definirani su nacionalnim regulatornim okvirom za provedbu LRS unutar Mjere 19.

4.5 INOVATIVAN I INTEGRIRANI KARAKTER STRATEGIJE

LRS LAG-a izrađena je provedbom metodologije *odozdo prema gore* i strukturirana je na način kako međusobne sukladnosti svakog od programiranih ciljeva, pripadajućih mjera (aktivnosti) te provedbenih tipova operacija, što je razvidno kroz kumulativne doprinose fokus područjima PRR, tako i maksimizaciji doprinosa horozontalnim, međusektorskim ciljevima – poticanju

[13] Napomena: Postupak pripreme i provedbe projekata suradnje promijenjen je sukladno potrebama LAG-a, kašnjenja provedbe LRS te sukladan nacionalnom regulatornom okviru za provedbu Mjere 19.

inovacija s posebnim naglaskom na očuvanje okoliša te prilagodbu i ublažavanje utjecaja klimatskih promjena. Međusektorski ciljevi prožeti su kroz cijelu LRS.
U strateške ciljeve LRS LAG-a „PODRAVINA“ integrirani su horizontalni ciljevi koji su, istovremeno i horizontalni strateški ciljevi ukupne dugoročne razvojne politike Europske unije definirane dokumentom Europa 2020, pa tko i Programom ruralnog razvoja u okviru provedbe LEADER-CLLD-a, a koji će se realizirati implementacijom projekata LRS-a. To su:

- jačanje sposobnosti održavanja broja stanovnika
- integracija marginaliziranih skupina i izjednačavanje mogućnosti skupina u nepovoljnom položaju (Romi, mladi nezaposleni, dugotrajno nezaposleni, žene)
- održivi razvoj i zaštita prirodnog okoliša i prirodnih resursa.

Načela održivog razvoja i zaštite okoliša, horizontalni su ciljevi LRS te moraju biti poštivani u provedbi svakog projekta. Realizacijom operacija Lokalne razvojne strategije LAG će ispuniti ciljeve vezane uz:

- Klimatske promjene
    - kroz prihvaćene standarde doprinosa smanjenju klimatskih promjena;
    - poticat će se ulaganja u povećanje energetske učinkovitosti, smanjenje emisija metana iz poljoprivredne proizvodnje osobito stočarstva, povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, te aktivnosti usmjerene na prevenciju negativnih utjecaja klimatskih promjena;
    - aktivnosti unutar mjera potaknut će korištenje učinkovitijih i okolišno prihvatljivijih tehnologija usmjerenih doprinosu smanjenja emisije stakleničkih plinova.
- Zaštitu okoliša
    - uspostavljanje sustava kvalitete i viših normi od propisanih standarda uključuje i brigu za okoliš naročito u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji;
    - poticat će se ulaganja u povećanje okolišne učinkovitosti poljoprivrednih gospodarstava i prehrambeno-prerađivačke industrije, bolje upravljanje šumama i šumskim zemljištem;
    - poticat će se ulaganja u lokalnu infrastrukturu koja će utjecati na smanjenje onečišćenja okoliša i očuvanje ruralnog krajobraza;
    - korištenje okolišno prihvatljivih tehnologija i strojeva smanjuje oštećenje tla, onečišćenje vode i emisiju ispušnih plinova, a modernizacija postojećih i uvođenje novih tehnologija smanjuje negativan utjecaj na okoliš povećanom učinkovitošću i racionalnijim korištenjem resursa.
- Inovacije
    - novim tehnologijama u proizvodnji i novim postupcima prerade i čuvanja poljoprivredno prehrambenih proizvoda osigurat će se konkurentniji poljoprivredno-prehrambeni sektor;
    - poticanje novih sudionika će doprinijeti generacijskoj obnovi poljoprivrednog sektora te će na taj način stvoriti povoljnije okruženje i za inovaciju. Poticanjem nepoljoprivrednih aktivnosti u ruralnim područjima stvorit će se povoljnije okruženje za diversifikaciju u npr. eko-društvene inovacije budući da nepoljoprivredne aktivnosti mogu imati jaki inovativni naboj;
    - obnovi sela kroz nova znanja i inovativan pristup u organizaciji osnovnih usluga trebaju doprinijeti očuvanju i razvoju ruralnih prostora. Provedba inovativnih procesa u strateškom planiranju razvoja i pružanju lokalnih osnovnih usluga na ruralnim područjima će se poticati kroz ciljane investicije.

4.6 USKLAĐENOST SA NADREĐENIM STRATEŠKIM DOKUMENTIMA

Usklađenost ciljeva sa prioritetima i fokus područjima (a time i ciljevima ZPP RH i EU čijim se doprinosom ostvaruje doprinos Sporazumu o partnerstvu između RH i EK, te „Europi 2020“, krovnom strateškom razvojnom dokumentu zemalja EU) Programa ruralnog razvoja navedena je u poglavlju 4.2, dok je usklađenost Mjera i tipova operacija dodatno detaljno prikazana u Dodacima 3., 4. i 5. te u indikatorima provedbe. Nadređeni strateški razvojni dokument županijske razine kojemu direktno doprinosi LRS LAG-a „PODRAVINA“ je Županijska razvojna strategija Koprivničko-križevačke županije za razdoblje 2014.-2020. Doprinos LRS mjeri se putem indikatora isporuka (*outputa*) na razini mjera kojima se kumulativno mjeri ostvarenje rezultata postizanja strateških ciljeva (indikatori rezultata) odnosno postiže željeni razvojni učinak LRS.

Shema usklađenosti LRS s relevatnim nadređenim strateškim razvojnim dokumentima RH			
	LRS - SC1/M1.2	LRS - SC2/M2.1/M2.2	LRS - SC3/M3.1/M3.2
ZPP (opći ciljevi)	C1 poticanje konkurentnosti poljoprivrede, među ostalim, i kroz višenamjensku i tehnološki inovativnu proizvodnju prilagodljivu klimatskim promjenama te tehnološki moderniziranu prehrambeno - prerađivačku industriju; C2 Osiguranje održivog upravljanja prirodnim resursima i akcije protiv klimatskih promjena uz provedbu načela zaštite okoliša i prirode te očuvanje genetskih izvora; C3 Postizanje uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih gospodarstava i zajednica, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta.		C2, C3
Prioritet PRR/Fokus područje	P2/FP-2A	P2/FP-2A	P1/FP-1A,B,C; P6/FP-6A,B
Strategija razvoja poduzetništva u RH 2013.-2020.	C1 Poboljšanje ekonomske uspješnosti; C4 Poboljšanje poduzetničkih vještina	C1; C4	C1; C4 C2 Poboljšan pristup financiranju; C3 Promocija poduzetništva; C5 Poboljšano poslovno okruženje
Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti 2014.-2020.	C1 Osiguravanje uvjeta za uspješnu borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu C2 Osiguravanje uvjeta za sprječavanje nastanka novih kategorija siromašnih kao i smanjenja broja siromašnih i socijalno isključenih osoba	C1 Osiguravanje uvjeta za uspješnu borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu; C2	C2; C3 Uspostavljanje koordiniranog sustava potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, te sustava praćenja i evaluacije
Županijska razvojna strategija Koprivničko-	SC1 Povećati konkuretnost	SC1; SC3 Povećati učinkovitost ljudskih	SC2 Poboljšati prometnu i komunalnu infrastrukturu

križevačke županije 2014.-2020.	gospodarstva i učinkovitost resursa	potencijala i poboljšati društveni standard	SC3; SC4

4.7 OPIS ODABIRA PROJEKATA NA RAZINI LAG-A

Metodologija odabira projekata na razini LAG-a temeljem provedbe osmog načela CLLD pristupa lokalnom razvoju vođenom lokalnom zajednicom (decentralizirani pristup provedbe lokalnog razvoja) detaljno se definira internim procedurama organizacije koje odobrava nadležno tijelo LAG-a, sukladno Statutu LAG-a. Temelj za decentraliziran postupak upravljanja javnim sredstvima iz podmjere 19.2 PRR od strane LAG-a, odnosno odobrenje projekata krajnjih korisnika (nositelja projekata), predstavlja nacionalni regulatorni okvir za provedbu Mjere 19, (u daljnjem tekstu: Pravilnik), Ugovor za provedbu LRS s pripadajućim Aneksom i slijedni Sporazum o suradnji u izvršavanju delegiranih administrativnih provjera s pripadajućim prilogom, koji sklapaju LAG i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (dalje: APPRRR), a kojim su definirane funkcije i odgovornosti LAG-a i APPRRR-a te važećim Smjernicama za provedbu postupka odabira projekata objavljenim od strane APPRRR-a. U ovom poglavlju okvirno je opisan postupak odabira projekata koji se, sažeto, sastoji od sljedećih aktivnosti:

Priprema i objava LAG Natječaja

LAG administratori (stručna služba odnosno ured LAG-a uz ev. potporu vanjskih suradnika, prema potrebi) pripremaju dokumentaciju koja minimalno sadrži: predmet, svrhu i iznos raspoloživih sredstava LAG Natječaja; uvjete prihvatljivosti nositelja projekta i dokumentaciju; uvjete prihvatljivosti projekta i dokumentaciju; uvjete prihvatljivosti troškova i dokumentaciju; kriterije odabira projekata i dokumentaciju za ocjenu usklađenosti projekta s kriterijima; prag prolaznosti; prihvatljive i neprihvatljive troškove; detaljni postupak odabira projekata; visinu i intenzitet potpore (s jasno definiranim uvećanjima); način, uvjete i rokove prijave projekta; rokove i uvjete za podnošenje prigovora te popis priloga i obrazaca. Dokumentacija natječaja sadržavati će i druge dokumente poput vodiča za korisnike i sl. Nakon odobrenja ukupne natječajne dokumentacije od strane Upravnog odbora LAG-a, LAG Natječaj, s pripadajućim obrascima, prilozima, vodičima i ostalom dokumentacijom, objavljuje se na mrežnoj stranici LAG-a. Obzirom na regulatorni okvir za provedbu podmjere 19.2 od strane nadležnog tijela - natječaj za dodjelu sredstava za pojedini tip operacije raspisuje se samo ukoliko je APPRRR na nacionalnoj razini raspisala najmanje jedan natječaj za tip operacije sukladan tipu operacije LAG-a. Poziv se objavljuje i na funkcionalnim i operativnim mrežnim stranicama LAG-a te se javnost izvješćuje preko tiskanih i drugih medija na lokalnoj i regionalnoj razini. Detaljna provedba biti će propisana samim natječajem, dok će, u prije i u vrijeme njegova trajanja, LAG provoditi animacijske aktivnosti kako bi korisnike što kvalitetnije pripremio za prijave.

Podnošenje, zaprimanje i stvaranje prijavnog dosjea projekta te administrativna kontrola; ocjenjivanje i odabir projekata

Projektni prijedlozi zaprimaju se putem službene adrese LAG-a. Način podnošenja prijave projekata jasno će biti naznačen u LAG Natječaju. Otvaranje prijava projekata pristiglih na LAG natječaj obavlja Povjerenstvo kojeg imenuje Upravni odbor LAG-a. Povjerenstvo čini njegov Predsjednik te LAG administratori.

Nakon zaprimanja prijava provodi se administrativna kontrola koja, ujedno, predstavlja i 1. fazu (tzv. Analiza 1) u postupku odabira projekata za provedbu LRS. Tijekom ove faze, LAG može zatražiti i nadopunu dokumentacije dostavljene od strane nositelja projekata koji su se prijavili na natječaj. Cilj 1. faze je provjera: potpunosti prijave, prihvatljivosti nositelja projekta te osnovnih uvjeta prihvatljivosti projekta. Nakon administrativne provjere, započinje 2. faza

(Analiza 2) koja predstavlja kvalitativno ocjenjivanje prijava od strane Ocjenjivačkog odbora kojeg imenuje Upravni odbor LAG-a, a koja se provodi sukladno definiranim internim procedurama LAG-a i kriterijima odabira definiranim LRS. Rezultat ovih analiza je rang lista projekata s pratećom dokumentacijom koja se upućuje na odlučivanje Upravnom odboru LAG-a. Upravni odbor, zatim, provodi procjenu projektnih prijedloga prema izvješću i privremenoj rang listi te provjere sukladnosti s kriterijima za vrednovanje i odabir projekata. Na odluke Upravnog odbora, nositelji projekata imaju mogućnost prigovora tijelu LAG-a - Povjerenstvu za prigovore, koje imenuje Skupština LAG-a. Odluke Povjerenstva za prigovore moraju biti jasne i konačne i ne mogu ni na koji način biti promijenjene od strane Upravnog odbora LAG-a. U slučaju da je prigovor prihvaćen, prijava projekta se vraća u administrativnu obradu.

Popis projekata koji su odabrani od strane LAG-a biti će objavljen na mrežnoj stranici LAG-a nakon utvrđivanja rang liste odabranih projekata. Objava uključuje najmanje sljedeće podatke: naziv nositelja projekta, naziv projekta i njegov kratak opis, intenzitet potpore i iznos potpore.
Nakon završetka natječaja i postupka odabira projekata na razini LAG-a, sva postupovna dokumentacija i odluke o odabiru dostavljaju se na natječaj APPRRR-a za provedbu LRS, putem AGRONET-a, pri čemu, LAG podnosi Zahtjev za potporu za svaki pojedinačni odobren projekt. APPRRR provodi postupak provjere usklađenosti odabira projekata LAG-a s kriterijima navedenim u LRS i LAG Natječajem, te, nakon provedenih provjera, donosi Odluku o dodjeli sredstava za svaki pozitivno ocijenjeni Zahtjev za potporu.
Lista potvrđenih i odobrenih projekata od strane APPRRR-a objavljuje se na mrežnim stranicama LAG-a „PODRAVINA“.

5. OPIS UKLJUČENOSTI LOKALNIH DIONIKA U IZRADU LRS

Lokalno partnerstvo, strateškom planiranju je pristupilo u skladu s načelom „odozdo prema gore“ (eng. *bottom – up*), koji je utemeljen na specifičnostima pojedinog područja. LEADER metodologija, koja je u ovom programskom razdoblju prerasla u CLLD metodologiju, stavlja naglasak na lokalno stanovništvo koje najbolje zna što odgovara njihovom okolišu, kulturi, radnim tradicijama i vještinama, kroz LEADER financiranje pozitivno utječe na sveukupni gospodarski razvoj, te koristi 8 osnovnih načela provedbe:

- Razvoj utemeljen na značajkama lokalnog područja
- Pristup odozdo prema gore - prema stvarno iskazanim potrebama lokalnih dionika
- Lokalna javno-privatna partnerstva - provedba putem Lokalnih akcijskih grupa (LAG)
- Inovativan pristup lokalnom razvoju
- Integrirani i multisektorski pristup
- Umrežavanje
- Suradnja
- De-centralizirana administracija (isporuka projekata preko LAG-ova)

Uloga lokalnoga partnerstva bila je procijeniti potrebe područja, odrediti prioritete, mjere i aktivnosti te mobilizirati lokalnu zajednicu za sudjelovanje u izradi Lokalne razvojne strategije područja LAG-a, kroz koju će promovirati resursi područja LAG-a.
Nizom radionica u fokus grupama od 10-25 osoba koje su organizirane za sve sastavnice LAG-a, LAG je razmotrio stavove i mišljenja različitih grupa o razvojnim potrebama ciljnoga područja. Na radionicama su bili zastupljeni: poljoprivrednici, poduzetnici, predstavnici djelatnosti kulture i turizma, obrazovnih institucija i udruga.
Neki od zaključaka koji su proizašli iz intervjua s fokus grupama su:

- Poljoprivreda i stočarstvo zahtijevaju velika i kontinuirana ulaganja,

- Trenutno nedostaju strukturirani poticaji, olakšice i drugi oblici državne i lokalne potpore,
- Najranjivije kategorije su osobe s invaliditetom, stari i nemoćni, marginalizirane skupine – Romi, te prema mišljenjima predstavnika udruga, popisu se trebaju pridodati i mladi jer ih uskoro neće biti zbog negativnih demografskih kretanja i odlaska iz ruralnog područja, nemogućnosti zadovoljenja osnovnih potreba, perspektive i adekvatnog tretmana zajednice.
- Ne postoji jasna povezanost između potreba lokalne zajednice, prirodnih resursa i planiranja izobrazbe stručnih kadrova.

Na temelju SWOT analize, statističkih podataka, analize resursa te vlastite stručnosti utvrdili su se prioriteti, mjere i ciljevi razvoja područja koji su usklađeni s vizijom.
U izradi Strategije sudjelovala je radna grupa od 33 sudionika (20 žena, 60%; 13 muškaraca, 39%; 15 sudionika iz javnog sektora ili 45%, 10 sudionika iz civilnog sektora ili 30% te 8 sudionika iz gospodarskog sektora ili 25%). No, tu nisu ubrajani ljudi koji su sudjelovali na radionicama po JLS-ima pa možemo reći da je to tim ljudi koji je aktivno radio na izradi Strategije, dok ih je puno više koji su radili i sudjelovali u komentarima pri obradi pojedinih područja LRS-a te dali i konkretan doprinos u odabiru i opisu mjera.
U donošenju LRS sudjelovalo je 52 sudionika, od kojih 52% žena. Od ukupnog broja sudionika bilo je 19% predstavnika javnog sektora te 39% predstavnika civilnog i 42% gospodarskog sektora. U postupcima usklađenja LRS sudjelovalo je 64 sudionika, od koji 67,19 % žena te 28,13% predstavnika javnog i 40,62% civilnog i 31,25% gospodarskog sektora. U donošenju prve izmjene LRS sudjelovalo je 46 sudionika i to 63,04% žena, 36,96% predstavnika javnog sektora te 30,43% predstavnika civilnog i 32,61% gospodarskog sektora. U donošenju druge izmjene LRS sudjelovalo je 64 sudionika i to 59,38% žena; 28,13% predstavnika javnog sektora te 34,37% predstavnika civilnog i 37,5% predstavnika gospodarskog sektora. U donošenju treće izmjene LRS sudjelovalo je 62 sudionika, od kojih je 63% žena; 26% predstavnika javnog sektora (javne interesne skupine) te 74% predstavnika privatne interesne skupine (34% predstavnika civilnog sektora/civilne interesne skupine i 40% predstavnika gospodarskog sektora/gospodarske interesne skupine). U donošenju četvrte izmjene LRS sudjelovalo je 65 sudionika, od kojih je 65% žena; 25% predstavnika javnog sektora (javne interesne skupine) te 75% predstavnika privatne interesne skupine (35% predstavnika civilnog sektora/civilne interesne skupine i 40% predstavnika gospodarskog sektora/gospodarske interesne skupine).
Popis sudionika u izradi, usklađenju i slijednim izmjenama LRS nalazi se u LAG-u.[14]

5.1 OPIS PARTNERSTVA

Detaljan prikaz strukture i sastava partnerstva udruge LAG "PODRAVINA" nalazi se u LAG-u.[15] Ovdje je prikazana samo interesna i rodna struktura cijelog lokalnog partnerstva zatim Upravnog odbora koji je ujedno i tijelo koje odlučuje o odabiru projekata krajnjih korisnika, odnosno nositelja projekata te tijela (povjerenstva) za prigovore na odluke Upravnog odbora o odabiru projekata za provedbu LRS LAG-a.

[14] Napomena: Temeljem Uredbe (EU) 2016/679 Europskog Parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) i slijedne nacionalne regulative te Pravilnika Lokalne akcijske grupe (LAG-a) o zaštiti, nadzoru nad prikupljanjem, obradi i korištenju osobnih podataka, podaci i dokumenti koji sadrže osobne podatke sudionika aktivnosti LAG-a nisu javno dostupni bez pisanog zahtjeva primatelja/treće strane te privole sudionika.
[15] Napomena: Jednako kao pod prethodnom fusnotom.

Skupština LAG-a „PODRAVINA“ prilikom donošenja LRS, 23.03.2016., ukupno 52 člana				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
27	25	10	20	22
51,92%	48,08%	19,23%	38,46%	42,31%

Upravni odbor LAG-a „PODRAVINA“ prilikom donošenja LRS, 23.03.2016., ukupno 13 članova				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
7	6	5	5	3
53,85%	46,15%	38,46%	38,46%	23,08%

Skupština LAG-a „PODRAVINA“ prilikom usklađenja LRS, 12.12.2017., ukupno 64 člana				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
43	21	18	26	20
67,19%	32,81%	28,13%	40,62%	31,25%

Upravni odbor LAG-a „PODRAVINA“ prilikom usklađenja LRS, 12.12.2017., ukupno 13 članova				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
8	5	5	5	3
61,54%	38,46%	38,46%	38,46%	23,08%

Skupština LAG-a „PODRAVINA“ prilikom donošenja prve izmjene LRS, 27.02.2019., ukupno 128 članova				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
65	63	26	53	49
50,8%	49,2%	20,31%	41,41 %	38,28%

Upravni odbor LAG-a „PODRAVINA“ prilikom donošenja prve izmjene LRS, 27.02.2019., ukupno 13 članova				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
9	4	5	5	3

69,23%	30,77 %	38,46%	38,46%	23,08 %

Tijelo za prigovore LAG-a „PODRAVINA“ prilikom donošenja prve izmjene LRS, 27.02.2019., ukupno 5 članova				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
2	3	1	2	2
40%	60%	20%	40%	40%

Skupština LAG-a „PODRAVINA“ prilikom donošenja druge izmjene LRS, 11.05.2020., ukupno 122 člana				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
60	62	26	48	48
49,18%	50,82%	21,31%	39,34 %	39,34%

Upravni odbor LAG-a „PODRAVINA“ prilikom donošenja druge izmjene LRS, 11.05.2020., ukupno 13 članova				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
9	4	5	5	3
69,23%	30,77 %	38,46%	38,46%	23,08 %

Tijelo za prigovore LAG-a „PODRAVINA“ prilikom donošenja druge izmjene LRS, 11.05.2020., ukupno 5 članova				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
2	3	1	2	2
40%	60%	20%	40%	40%

Skupština LAG-a „ PODRAVINA“ prilikom donošenja treće izmjene LRS, 01.12.2020., ukupno 62 člana				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
39	23	16	21	25
62,90%	37,10 %	25,81%	33,87%	40,32%

Upravni odbor LAG-a „ PODRAVINA“ prilikom donošenja treće izmjene LRS, 01.12.2020., ukupno 10 članova				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
7	3	4	3	3
70%	30%	40%	30%	30%

Struktura Tijela za prigovore prilikom treće izmjene LRS nije se mijenjala.

Skupština LAG-a „PODRAVINA“ prilikom donošenja četvrte izmjene LRS, 02.06.2021., ukupno 121 član				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
59	61	27	45	49
49%	51%	37%	41%	22%

Upravni odbor LAG-a „PODRAVINA“ prilikom donošenja četvrte izmjene LRS, 02.06.2021., ukupno 12 članova				
Rodna zastupljenost fizičkih osoba imenovanih/ovlaštenih predstavnika pravnih osoba - članova LAG-a te fizičke osobe		Javna interesna skupina	Privatna interesna skupina	
Žene	Muškarci	Javni sektor	Civilni sektor	Gospodarski sektor
8	4	5	4	3
67%	33%	42%	33%	25%

Struktura Tijela za prigovore prilikom četvrte izmjene LRS nije se mijenjala.

6. AKCIJSKI PLAN PROVEDBE LRS

Akcijski plan[16] prikazuje gantogram planiranog tijeka implementacije mjera (aktivnosti) za postizanje očekivanih rezultata strateških ciljeva LRS, u programskom razdoblju 2014.-2020. Akcijski plan ujedno sadrži i planirani broj projekata u navedenom programskom razdoblju, za čije se prikupljanje planiraju otvoriti javni pozivi (natječaji) LAG-a za provedbu LRS (sukladno Bazi prikupljenih projektnih ideja).

SC/M/TO	2014. – 2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	Ukupno projekata
SC1	N/A	0	0	0	19	0	0	0	19
M1.2	N/A	0	0	0	19	0	0	0	19
TO1.2.1	N/A	0	0	0	19	0	0	0	19
SC2	N/A	0	0	5	0	0	20	0	25
M2.1	N/A	0	0	5	0	0	20	0	25
TO2.1.2	N/A	0	0	5	0	0	20	0	25
SC3	N/A	0	0	13	0	5	16	0	34
M3.1	N/A	0	0	13	0	3	16	0	32
TO3.1.1	N/A	0	0	13	0	3	16	0	32
M3.2	N/A	0	0	0	0	2	0	0	2
TO3.2.1	N/A	0	0	0	0	2	0	0	2
TO3.2.2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

7. NAČIN PRAĆENJA I PROCJENE PROVEDBE LRS

Praćenje provedbe LRS LAG-a „PODRAVINA“ obuhvaća stalno praćenje, mjerenje učinaka provedbe strategije, kriterije ocjenjivanja te indikatore za ocjenu uspješnosti i učinkovitosti projekata. Praćenje i evaluacija (ocjenjivanje) sastavni je dio redovnih aktivnosti LAG-a. Statut LAG-a te interni pravilnici o radu LAG-a, definirali su zadaće LAG-a, koje, između ostalog, obuhvaćaju zadaće praćenja, izvješćivanja i ocjenjivanja učinkovitosti rada LAG-a odnosno, provedbe strategije koja je dala smjernice i okvir za rad LAG-a. Zadaće su raspoređene između Upravnog i Nadzornog odbora, Skupštine te operativnih tijela, odnosno, zaposlenika LAG-a (LAG administratora). Za implementaciju provjere učinka i relevatnosti LRS LAG će: uspostaviti bazu podataka o korisnicima i projektima od raspisivanja natječaja i zaprimanja do odobrenja i realizacije. Baza će sadržavati podatke o odobrenim/nedobrenim projektima po natječajima, sa podacima o korisniku, vrsti i iznosu ulaganja, intenzitetu ulaganja, realizaciji provedbe. Baza će imati uspostavljeni sustav praćenja prema indikatorima LRS (kako bi se pratio doprinos ciljevima) te vrstama korisnika, lokacijama provedbe (s NATURA 2000 područjima) i td. Baza je elektronička s mogućnostima pripreme analitičkog izvješćivanja kvalitativnog i kvantitativnog, odnosno narativnog i indikatorsko-financijskog. LAG će provesti sustav edukacije za provedbu samoanalize i vanjskog vrednovanja.

[16] Napomena: Izmjena je provedena sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5726 potpisanim između LAG-a „PODRAVINA“ i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksima. Izmjena je provedena zbog realokacija te radi uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru produžetka trajanja odnosno tzv. prijelaznog razdoblja provedbe Programa ruralnog razvoja 2014.-2020. na 2021.-2022 godinu.

Strategija je predmet redovitog praćenja, minimalno na godišnjoj razini, kako bi se procijenio napredak u provedbi te identificirale sve potencijalne razlike između planiranih i provedenih aktivnosti. Redovito praćenje će se provoditi putem:

- pripreme i usvajanja redovitih godišnjih izvješća o provedbi LRS i postizanja ciljeva, temeljem definiranih pokazatelja, formiranih za praćenje aktivnosti (elektronička baza praćenja),
- izrade i usvajanja redovitih godišnjih izvješća i LAG-a i krajnjih korisnika, ali i praćenje izvješća institucija u koje su ugrađeni pokazatelji uspješnosti provedbe LRS,
- pripremu i donošenje redovitog izvješća o radu i provedbi strategije, temeljem godišnjeg plana provedbe LRS,
- pripremu i provedbu redovitih izvješća o provedbi pojedinačnih projekata za realizaciju aktivnosti utvrđenih strategijom, na području LAG-a.

Ocjenu aktivnosti LAG-a i provedbe LRS potrebno je provoditi na godišnjoj razini u svrhu ocjene: prikladnosti odabranih prioriteta i aktivnosti; napretka u ispunjavanju ciljeva; prikladnosti ključnih pokazatelja uspješnosti (indikatora) i izvješćivanja u smislu praćenja i vrednovanja provedbe strategije i akcijskog plana LAG-a; primjerenosti, učinkovitosti, transparentnosti implementacije LRS i aktivnosti LAG-a te kako bi se ocijenila uloga i doprinos pojedinih upravnih i operativnih tijela LAG-a, njihova rada i adekvatnosti određenih načina njihova angažiranja za rad na provedbi strategije (procedure, usklađenost sa zakonskim okvirom, sredstva i dr.). Ukoliko Upravno tijelo, temeljem dostavljenog izvješća o provedbi LRS-a, ustvrdi kako je došlo do promjene mogućnosti provedbe kako je zadano strategijom, donosi se odluka o revidiranju strategije i njezinoj prilagodbi promijenjenim uvjetima (izmjena LRS).

Vrednovanje LRS, detaljnije, podrazumijeva primjenu mehanizama interne i eksterne (vanjske) kontrole provedbe i upravljanja LRS, a kako bi se utvrdila razina njezine uspješnosti, odnosno sukladnosti realiziranom provedbom sukladno planiranoj. Sam proces vrednovanja podrazumijevanja provjeru zadanih prijelomnih točki definiranih u ovom poglavlju s ciljem izrade izvješća o kvaliteti LRS, njezinom planiranom izvršavanju ili izradi prijedloga i argumenata za njezinu reviziju. Ciljevi vrednovanja LRS su: Unapređenje sustava upravljanja LRS; Identifikacija novih mogućnosti financiranja kroz LRS; Usklađivanje s nacionalnom politikom i Programom ruralnog razvoja Republike Hrvatske i Priprema za novo programsko razdoblje. Vrednovanje provedbe Strategije provodi se na dvije razine: Interno vrednovanje, provodi se na razini svake godine kroz pripremu Akcijskog plana i sastavljanje izvješća o radu. Ovom vrstom postupka na provedbenoj razini se prati uspješnost realizacije Strategije kroz identificirane indikatore te daje osvrt na sam proces provedbe s aspekta LAG-a kao upravljačkog tijela te Vanjsko vrednovanje, koje provodi neovisni stručnjak, minimalno 3x tijekom provedbe LRS (2020., 2023./2024. te 2025./2026.), koristeći metode: Analize dokumenta LRS; Analize godišnjih izvješća provedbe; Razgovor s korisnicima i lokalnim partnerstvom te Izrada preporuka. Vrednovanje provedbe sagledava se i putem definiranih rizika i mjera za njihovo ublažavanje:

Opis	**Mogućnost da se dogodi**	**Utjecaj**	**Preventivne aktivnosti Aktivnosti ublažavanja/ispravljanja**
Promjene u zakonodavstvu i smjernicama Vladinih politika, osobito vezano uz PRR i djelovanje udruga	velika	velik	Praćenje zakonodavstva i stalna suradnja s UT-MP i APPRRR-om radi informiranja o mogućim promjenama-revizija LRS-a, suradnja s drugim LAG-vima i potpornim mrežama/udruženjima.
Nepripremljenost nadležnih tijela RH za potporu LAG-ovima u	srednja	velik	Stalna komunikacija s nadležnim tijelima, postavljanje jasnih očekivanja od nadležnih tijela

ostvarivanju njihovih ciljeva			
Promjena vlasti nakon lokalnih izbora te mogućnost nerazumijevanja za iskazane potrebe u LRS-u	srednja	srednji	Po promjeni vlasti na lokalnoj razini pravovremeno obavještavanje novih struktura o važnosti suradnje i provedbe mjera iz LRS-a na razini gradova i općina
Slabi kapaciteti i nedostatak potpore JLS-a u provedbi mjera	srednja	srednji	Podizanje svijesti zaspolenika JLS o značaju provedbe LRS i LAG-a
Stagnacija i loše gospodarsko stanje regije i na nacionalnoj razini osobito u poljoprivredi (stočarstvo, mljekarstvo)	visoka	srednji	Fokusiranje na komparativne prednosti područja, poticanje na ulaganja u poljoprivredu i ruralni turizam. Jačanje lokalnih kapaciteta - dobro upravljanje projektima, umrežavanje i lobiranje na nacionalnoj razini
Odlazak radno sposobnog stanovništva s područja LAG-a, posebno mladih i obrazovanih te obitelji	visoka	umjeren	Osmišljavanje projekata za zapošljavanje i samozapošljavanje te ostanak na LAG području, intenzivne aktivnosti animacije od strane LAG-a usmjerene na radno sposobno stanovništvo – posebno na populaciju iz osjetljivih skupina društva s naglaskom na mlade i obrazovane stanovnike koje je potrebno zadržati u području radi njegove održivosti.
Starenje stanovništva i zatvaranje PG-a	visoka	snažan	Priprema mladih za preuzimanje PG-a (edukacije, savjetovanja)
Nedostatak interesa dionika područja za sudjelovanjem u provedbi pojedinih mjera	srednja	snažan	Animacija i promidžbene aktivnosti kojima bi se promicala LRS, njeni ciljevi i koristi koje od toga imaju stanovnici
Neodgovarajuća obrazovna struktura stanovništva, koja onemogućuje korištenje komparativnih prednosti područja LAG-a	srednja	umjeren	Suradnja s obrazovnim institucijama radi prilagođavanja programa obrazovanja potrebama područja, prekvalifikacije odraslih, cjeloživotno učenje
Slaba informatička pismenost potencijalnih korisnika potpore	visoka	snažan	Informatičko opismenjavanje i tehnička pomoć pri izradi aplikacija za natječaje, no te aktivnosti na žalost nisu o prioritetnom okviru Programa ruralnog razvoja stoga će LAG usmjeriti svoje snage na druge izvore finaciranja koji omogućuju razvoj i jačanje IKT sustava kao i edukaciju stanovništva za korištenje istog.
Niska razina tehnološke opremljenosti i niska stopa ulaganja u nove tehnologije	visoka	umjeren	Poticanje ulaganja u modernizaciju tehnologije, Edukacije i prezentacije novih tehnologija
Nedostatak sredstava za predfinanciranje aktivnosti LAG-a i korisnika LEADER/CLLD mjere	visoka	umjeren	Aktivnosti za jačanje rada LAG-a, promocija te sredstva NZRCD i ZEF-a, Pojačane aktivnosti vezane uz dobivanje financijskih sredstava od financijskih institucija
Nedovoljni ljudski resursi za uspješno provođenje LRS-a	visoka	snažan	Dobar program potpore zaposlenicima Ureda, zapošljavanje dodatnih djelatnika, poticanje volonterizma, suradnja s LmH, korištenje vanjskih suradnika
Negativan publicitet LAG-a	srednja	snažan	Jačanje identiteta LAG-a kroz dodatne aktivnosti radi animiranja šire javnosti o aktivnostima i značaju LAG-a i LEADER pristupa

Sukob interesa pri donošenju odluka	srednja	snažan	Uspostava internog sustava za izbjegavanje sukoba interesa, uz donošenje odluka važna je Izjava o nepristranosti
Nedostatno planiranje/upravljačka znanja članova parnerstva	srednja	snažan	Redovit monitoring provedbe plana i procedura iz LRS-a te izvještavanje i praćenje rada LAG-a, Edukacija tijela LAG-a o njihovoj ulozi i načinu rada
Neučinkovita organizacijska struktura	niska	snažan	Stalan monitoring provedbe LRS-a i jačanje kapaciteta partnerstva

Godišnja izvješća o radu i nalazi vanjskog vrednovanja objavljuju se javno na stranicama LAG-a. Potrebno je predvidjeti tematsku sjednicu Skupštine na kojoj će se prezentirati nalazi vrednovanja. Nužno je organizirati informativno-animacijske radionice za dionike LAG-a - ciljne skupine LRS kako bi se prezentirali nalazi provedenog procesa. Za potrebe provedbe vrednovanja potrebno je planirati određene resurse:

	Praćenje	Vrednovanje
Organizator	Stručna služba, ured, LAG-a (LAG administrator)	Stručna služba, ured, LAG-a (LAG administrator)
Odgovorno tijelo	Upravni odbor/Skupština	Upravni odbor/Skupština/vanjski provoditelj
Sadržaj	Praćenje proračuna Statistika prijave/odobrenja projekata Doprinos projekata ciljevima i pokazateljima (indikatorima) LRS Aktivnosti animacije i projekata suradnje Doprinos svih aktivnosti ukupnoj LRS	Godišnja izvješća o praćenju – provjera rezultata i učinaka projekata; Doprinos LRS-a PRR i LEADER-u; Primjena načela LEADER-a u radu LAG-a
Vrijeme provedbe	Stalno tijekom provedbe	3 x tijekom trajanja PRR 2014.-2020.
Razdoblje izvješćivanja	Godišnje i po potrebi (ad hoc)	3 godine
Odobravanje	Upravni odbor	Skupština
Svrha izvješća	Priprema godišnjeg Akcijskog plana provedbe LRS Poboljšanje mehanizama isporuke	Uspješnost provedbe Promjene Naučene lekcije za primjenu u budućem razdoblju

7.1 INDIKATORI ZA MJERENJE UČINKA PROVEDBE LRS

Krovni pokazatelji očekivanih rezultata (Pravilnik[17], CMES/CMEF) navedeni su na razini ciljeva u LRS dok se u Dodacima 3., 4., 5. i 7. i u ovom poglavlju, nalazi cjelokupan pregled detaljnih pokazatelja učinka LRS putem pokazatelja rezultata i izlaznih pokazatelja (pokazatelji isporuka) strateških razvojnih ciljeva, mjera (aktivnosti) s pripadajućim tipovima operacija. **Pokazatelji učinka ukupne LRS** promatraju se u kontekstu njezina doprinosa postizanja ciljeva ZPP-a. Indikatori učinka na postizanje ciljeva ZPP-a (*CAP evaluation and monitoring indicators*[18] - 16[19] indikatora) koje možemo izdvojiti na mjerljiv način primjenjiv putem ove LRS su slijedeći:

[17] Napomena: Izmjena sukladna odredbama Pravilnika, odnosno nacionalnog regulatornog okvira za provedbu Mjere 19 (Pravilnicima: NN 96/17, 53/18, 91/19, 37/20, 31/21) te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5726 potpisanim između LAG-a „ PODRAVINA“ i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, s pripadajućim Aneksima 5726/1, 5726/2 i 5726/3. Izmjena je provedena zbog realokacija te radi uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru produžetka trajanja odnosno tzv. prijelaznog razdoblja provedbe Programa ruralnog razvoja 2014.-2020. na 2021.-2022 godinu.

[18] Uredba (EU) 834/2014 od 22.06.2014, Uredba (EU) 808/2014 od 17.06.2014.

[19] http://ec.europa.eu/agriculture/cap-indicators/index_en.htm

- Porast prihoda iz poljoprivrednog poduzetništva putem sufinanciranih projekata: za 20%
- Povećanje zapošljavanja koje utječe na smanjenje nezaposlenosti: 3 kreirana radna mjesta putem provedbe LRS
- Povećanje BDP-a u ruralnom području obuhvaćenom LAG-om: do 1%

Vrednovanje provedbe ukupne LRS putem krovnih pokazatelja (indikatora) rezultata do kraja programskog i realizacijskog razdoblja 2023. (provedba vrednovanja 2024.):

Indikatori (mjerljivi pokazatelji) rezultata/naziv pokazatelja *(result indicators)- Pravilnik, CMES/CMEF*									
		Planirana financijska alokacija (%)		Ukupan broj sufinanciranih projekata		Ukupna isplaćena sredstva (EUR), javni rashodi		Broj kreiranih radnih mjesta putem sufinanciranih projekata	
		Isplaćeni	Isplaćeni	Isplaćeni	Isplaćeni	Isplaćeni	Isplaćeni	Isplaćeni	Isplaćeni
Godina vrednovanja		2023.	2025.	2023.	2025.	2023.	2025.	2023.	2025.
UKUPNO LRS	**Ukupno LRS (19.2/19.3/19.4)**	**80,61**	**100**	**58**	**78**	**1.428.067,21**	**1.771.450,79**	**3**	**3**
Strateški cilj LRS		Podmjera PRR M19							
SC 1	Ukupno LRS	25,36	25,36	19	19	449.278,08	449.278,08	2	2
	19.2	31,90	31,90	19	19	449.278,08	449.278,08	2	2
SC2	Ukupno LRS	4,21	21,30	5	25	74.603,20	377.292,65	0	0
	19.2	5,30	26,78	5	25	74.603,20	377.292,65	0	0
SC 3	Ukupno LRS (19.2/19.3/19.4)	51,04	53,34	34	34	904.185,93	944.880,06	1	1
	19.2	41,32	41,32	32	32	582.040,05	582.040,05	0	0
	19.3	100	100	2	2	40.162,50	40.162,50	0	0
	19.4	87,39	100	N/A	N/A	281.983,86	322.677,51	1	1

8. POVIJEST ORGANIZACIJE I DOSADAŠNJA ISKUSTVA LAG-A U PROVEDBI PROJEKATA

LAG „PODRAVINA“ osnovan je 15. listopada 2012. na incijativu 16 jedinica lokalne samouprave koje su i danas u njegovom članstvu. LAG od tada provodi LEADER pristup dok se implementacija istog intenzivirala izradom prve LRS te prijavom na provedbu Mjere 202 IPARD-a. Mjera 202 IPARD-a provodila se od 04.07.2013. do 04.07.2015. godine. U tom periodu LAG je proveo edukacije i osposobljavanja za svoje članove, informativne i animacijske radionice za cijelo područje LAG-a, studijska putovanja u svrhu povezivanja i stjecanja znanja primjerom dobre prakse. Tijekom provedbe Mjere 202 IPARD-a izdano je 7 pisama preporuke za projekte iz IPARD-a na području LAG-a „PODRAVINA“.

Izvan Mjere LEADER, LAG „PODRAVINA“ provodio je nekoliko projekata. Jedan od njih je Festival zaštićenih nematerijalnih kulturnih dobara „PODRAFEST“, a drugi projekt je proveden u suradnji s Koprivničko – križevačkom županijom i Alpe – Jadran Savezom pod nazivom AAA LEADER JOINT PROJEKT 2015. gdje su organizirane dvodnevne radionice s domaćim i inozemnim partnerima iz Austrije i Slovenije. Cilj projekta bio je organizacija skupova predstavnika LAG-ova sa svrhom umrežavanja, predstavljanja i dogovora oko budućih projektnih ideja.

8.1 KAPACITETI ZA PROVEDBU LRS

Provedba LRS LAG-a „PODRAVINA“[20] može se pratiti kroz nekoliko međusobno ovisnih radnih paketa u kojem svako tijelo LAG-a ima svoju ulogu. Radni paketi su: Prikupljanje i priprema projektnih prijedloga – potpora krajnjim korisnicima; Odabir projektnih prijedloga; Provedba projekata i monitoring provedbe; Animacijske aktivnosti te Aktivnosti suradnje. Horizontalni elementi koji su ključni za uspješnu provedbu svakog radnog paketa su administracija i praćenje i evaluacija. Administracija se odnosi na osiguravanje dovoljnog ljudskog kapaciteta za provedbu strategije sukladno definiranim provedbenim okvirom i procedurama te upravljanje projektnim ciklusom projekata koji su predviđeni za financiranje kroz LRS. Određeni ljudski kapaciteti nužni su i za provođenje interne i vanjske evaluacije (vrednovanja) provedbe LRS sukladno postavljenim procedurama u cilju praćenja učinkovitosti i svrsishodnosti LRS.

8.1.1 LJUDSKI KAPACITETI ZA PROVEDBU LRS

Trenutna organizacijska struktura postavljena je na način da osigurava potrebne kapacitete za provedbu navedenih radnih paketa. Kapaciteti stručnih suradnika i suradnica koje su zaposlene u LAG-u odgovaraju traženom profilu za navedena radna mjesta te su dovoljne za osiguravanje funkcionalnosti i kvalitete provedbe LRS. Broj članova i struktura tijela LAG-a navedena je u poglavlju 5.1. Organigram djelovanja lokalnog partnerstva:

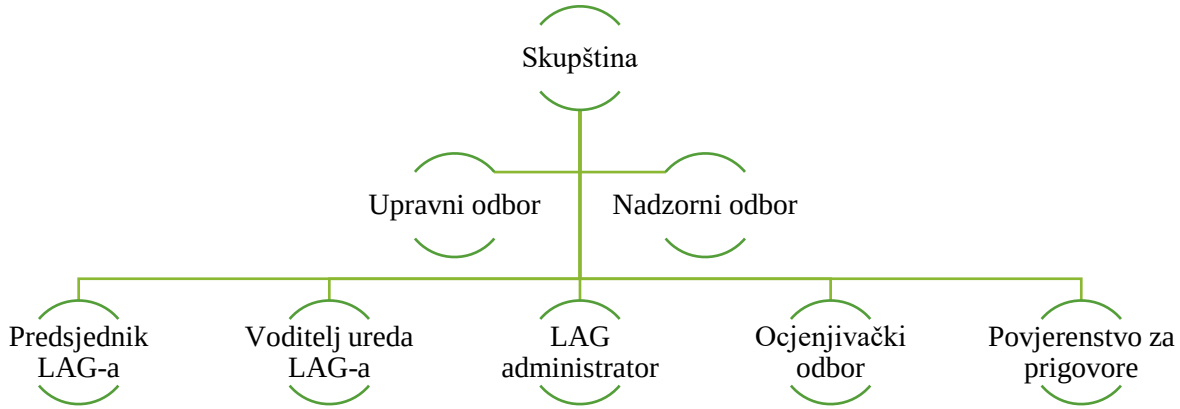

Odgovornosti i zadaće pojedinog tijela LAG-a sukladno definiranim radnim paketima za provedbu LRS su slijedeći:

Radni paket	Odgovorno tijelo	Područje odgovornosti
Prikupljanje i priprema projektnih dosijea za vrednovanje	LAG administrator[21]	Priprema dokumentacije za objavu natječaja, organizacija i održavanje info-dana, administriranje Baze projekata sukladno internim aktima udruge
	Upravni odbor	Odobrenje dokumentacije za objavu LAG natječaja
Odabir projekata	LAG administrator	Zaprimanje projekata, provedba administrativne kontrole, priprema projektnih dosjea za ocjenjivanje, priprema rang liste, upućivanje prema Upravnom odboru, priprema

[20] Napomena: Izmjena je provedena sukladno Smjernicama za provedbu postupka odabira projekata objavljenim od strane APPRRR-a te nacionalnom regulatornom okviru za provedbu Mjere 19.

[21] LAG administrator ppodrazumijeva stručnu službu, ured, LAG-a te potencijalne vanjske stručnjake koji sudjeluju u administrativnim zadaćama LAG-a.

		dokumentacije o odabranim projektima i slanje prema APPRRR
	Ocjenjivački odbor	Ocjenjivanje pristiglih projekata prema zadanim kriterijima u natječajnoj dokumentaciji, priprema rang liste projekata
	Upravni odbor	Imenovanje Ocjenjivačkog odbora, razmatranje i odobravanje projekata prema izrađenoj rang listi projekata od strane odbora (tijelo za odabir projekata)
	Povjerenstvo za prigovore	Odlučivanje o odabiru projekata u sustavu prigovora na odluke Upravnog odbora (tijelo za prigovore)
	APPRRR	Provjera provedbe postupka natječaja i odabira projekata te odabranih projekata LAG-a, odobravanje zahtjeva za potporu i zahtjeva za isplatu provedenih projekata
Provedba projekata	LAG administrator	Organizacija i provedba radionica za korisnike, provođenje kontrole na terenu, stručna pomoć u provedbi projekata u svojstvu voditelja projekta ispred upravljačkog tijela (LAG-a)
Animacijske aktivnosti	LAG administrator	Organizacija tematskih radionica i info dana LAG-a, intervjui s lokalnim stanovništvom, organizacija konferencija, specijalizirane edukacije za djelatnike, volontere i članove LAG-a kako bi podigli svoje kapacitete i prenijeli znanja i iskustva na lokalnu zajednicu, promoviranje suradnje
Aktivnosti suradnje	LAG administrator	Priprema projekata suradnje, upućivanje na odobrenje nadležnim tijelima LAG-a i APPRRR, provedba projekata suradnje, umrežavanje LAG-a sa strukovnim organizacijama, lokalnim i regionalnim tijelima, drugim LAG-ovima radi prijenosa dobre prakse i primjenu načela razvoja „odozdo prema gore“
	Upravni odbor	Odobrenje projekata suradnje
	Skupština	Odobrenje završnog izvješća o provedbi projekata suradnje
	APPRRR	Odobrenje pripreme i provedbe projekata suradnje, odobrenje isplate prihvatljivih troškova pripreme i provedbe projekata suradnje
Administracija	LAG administrator	Priprema godišnjeg akcijskog plana provedbe Strategije, priprema izvješća o radu LAG-a, priprema plana rada LAG-a za naredno razdoblje, komunikacija s nacionalnom Agencijom za plaćanja, koordinacija članstva LAG-a u strukovnim udruženjima
	Upravni odbor	Odobravanje nacrta Plana provedbe LRS, godišnjeg izvješća o radu i plana rada

	Skupština	Odobravanje Plana provedbe LRS, godišnjeg izvješća o radu i plana rada
	APPRRR	Kontrola prihvatljivosti troškova provedbe LRS, isplata, monitoring rada LAG-a sukladno nacionalnoj regulativi
Vrednovanje i praćenje	LAG administrator	Izrada godišnjeg i *ad-hoc* izvješća o provedbi LRS prema zadanim parametrima (godišnje)
	Upravni odbor	Odobravanje prijedloga svih izvješća o provedbi LRS
	Skupština	Odobravanje svih izvješća o provedbi LRS
	APPRRR/Ministarstvo poljoprivrede	Smjernice za vrednovanje na razini PRR, kontrola vrednovanja i provedbe (učinaka i rezultata LRS)
	Vanjski stručnjak	Provedba vanjskog vrednovanja provedbe LRS temeljem zadanih parametara vrednovanja te izrada preporuka za daljnju provedbu; vrednovanje nakon provedbe LRS (*ex post*)

8.1.2 FINANCIJSKI KAPACITETI ZA PROVEDBU LRS I FINANCIRANJE RADA LAG-A

Financijski kapaciteti LAG-a „PODRAVINA“ [22] za provedbu LRS temelje se korištenju sredstava koja su na raspolaganju iz Mjere 19, Programa ruralnog razvoja 2014.-2020., odnosno, za provedbu podmjere 19.2 – Provedba operacija unutar CLLD strategije, podmjere 19.3. – Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a i prateće podmjere 19.4. – Tekući troškovi i animacija, a koji ukupno iznose, prema Ugovoru s APPRRR-om te njegovim trećim Aneksom, 1.771.450,71 EUR. Za same aktivnosti vezane uz provedbu podmjera 19.3 i 19.4 (TO 3.2.1 i 3.2.2 LRS) iz kojih samo partnerstvo (LAG) ima na raspolaganju za povrat iz javnih sredstava, prema Ugovoru, iznos od 362.840,01 EUR. Dio sredstava predfinanciranja planira se koristiti iz članarine (samofinanciranje) članova partnerstva, a koja je trenutno na razini oko 152.300,00 kn/godišnje (ukupno svih članova). Osim članarina, LAG planira koristiti i sustav međufinanciranja NZRCD te kredit ZEF-a i poslovnih banka. Struktura predfinanciranja aktivnosti zasniva se samo na izvoru iz jednog fonda (EPFRR/RH –OP RR) kojeg je Republika Hrvatska definirala za provedbu mjere LEADER/CLLD do 2020-te godine. Dodatni troškovi provedbe LRS odnose se na provedbu projekata koji će biti sufinancirani putem provedbe podmjere 19.2 (ciljana vrijednost javnog udjela definirana Ugovorom i njegovim trećim Aneksom je 1.408.610,78 EUR) točnije, na iznos javne potpore za dodjelu projektima lokalnih razvojnih dionika čije je projekte odabrao LAG. Proračun troškova za provedbu LRS rađen je metodom odozdo prema gore, odnosno, projiciran je prema iskazanim potrebama korisnika tijekom programiranja LRS (baza projektnih ideja, javne konzultacije). Tijekom programiranja potrebnih alokacija prema tipovima operacija LAG se vodio i visinom dozvoljenog inteziteta potpore koja, ovisno o tipu operacije, varira od 50% do 100%. Stoga se financijska potreba realizacije LRS treba promatrati i kroz vlastita sredstva (učešće) korisnika podmjere 19.2. Važno je napomenuti kako LAG neće prihvaćati aplikacije koje su u svojoj ukupnoj vrijednosti projekta veće od 100.000,00 EUR, sukladno važećem Pravilniku za provedbu navedenih

[22] Napomena: Izmjena je provedena sukladno regulatornom okviru za provedbu Mjere 19 te Ugovoru o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5726 potpisanim između LAG-a „PODRAVINA“ i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju s pripadajućim Aneksima. Izmjena je provedena zbog realokacija te radi uvećanja dodijeljenih sredstava odabranom LAG-u u okviru produžetka trajanja odnosno tzv. prijelaznog razdoblja provedbe Programa ruralnog razvoja 2014.-2020. na 2021.-2022 godinu.

podmjera. Tipovi operacija LAG-a koji odgovaraju tipovima operacija nacionalne razine PRR nepoznatog provedbenog okvira uneseni su plan provedbe kasnijih godina. Dakle, bez obzira što za njih, razvidno iz analize potreba i mogućnosti razvoja područja te SWOT analize, postoji realna potreba, istovremeno postoji i realna opasnost kako iste neće možda biti otvorene od strane nadležnog tijela ili će njihov provedbeni okvir biti otežan za provedbu putem LRS. LAG ne može sufinancirati aktivnosti planirane ovom LRS putem drugih izvora financiranja, s naglaskom na ESF, bez obzira što je isto bilo očekivano temeljem Partnerskog sporazuma između RH i EU za ovo programsko razdoblje. Lokalno partnerstvo će morati izraditi poseban strateški razvojni dokument za druge izvore financiranja potreba iskazanih putem ovog dokumenta, jer je ovaj, temeljem uputa Upravljačkog tijela - Ministarstva poljoprivrede, u potpunosti usmjeren isključivo na jedan izvor – odnosno jedan ESI fond - EPFRR, što je razvidno i iz njegovih obveznih pokazatelja uspješnosti kao i iz usko programiranog financijskog okvira. Iz navedenog je razvidno kako je ova lokalna razvojna strategija projektna aplikacija odnosno, nakon odobrenja od strane nadležnog tijela, postala je projekt koji se provodi od 2016.-2020. odnosno 2022. a završava s provedbom 2023. odnosno 2025.

9. FINANCIJSKI PLAN

U prethodnom poglavlju opisani su stručni kapaciteti potrebni za provedbu LRS te je dan okvir potrebnih financijskih sredstava koje je nužno uložiti u ostvarenje zadanih ciljeva i prioriteta razvoja. U ovom poglavlju prikazuju se potrebna sredstva za provedbu pojedinog Cilja, Mjere (aktivnosti) i Tipa operacija u %/EUR od ukupnih sredstava koji se očekuju kroz provedbu podmjere LRS sukladne 19.2. Tekući troškovi i animacija te potpora provedbi operacija unutar CLLD strategije (19.4) kao i projekata suradnje (19.3) prikazani su na temelju intenziteta potpore za ove aktivnosti navedenih u osnovnom Ugovoru bez naknadnog uvećanja[23].

Sistematiziran prikaz **financijskog plana i potrebe financijskih sredstava za provedbu odabranih projekata** na razini Cilja, Mjere (aktivnosti) i Tipa operacija nalazi se u tablici:

SC/M/TO, %/EUR	2014.-2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	Ukupno %	Ukupno EUR po podmjerama PRR	Ukupno EUR po SC LRS
SC1,% *	0,00%	0,00%	31,90%	0,00%	0,00%	0,00%	31,90%		
EUR	0,00	0,00	449.278,08	0,00	0,00	0,00		449.278,08	449.278,08
M1.2, % *	0,00%	0,00%	31,90%	0,00%	0,00%	0,00%	31,90%		
EUR	0,00	0,00	449.278,08	0,00	0,00	0,00		449.278,08	449.278,08
TO1.2.1,% *	0,00%	0,00%	31,90%	0,00%	0,00%	0,00%	31,90%		
EUR	0,00	0,00	449.278,08	0,00	0,00	0,00		449.278,08	449.278,08
SC2,% *	0,00%	5,30%	0,00%	0,00%	21,49%	0,00%	26,78%		
EUR	0,00	74.603,20	0,00	0,00	302.689,45	0,00		377.292,65	377.292,65
M2.1, % *	0,00%	5,30%	0,00%	0,00%	21,49%	0,00%	26,78%		
EUR	0,00	74.603,20	0,00	0,00	302.689,45	0,00		377.292,65	377.292,65
TO2.1.2,% *	0,00%	5,30%	0,00%	0,00%	21,49%	0,00%	26,78%		
EUR	0,00	74.603,20	0,00	0,00	302.689,45	0,00		377.292,65	377.292,65

[23] Ugovor o dodjeli sredstava odabranom LAG-u br. 5726 potpisanim između LAG-a „PODRAVINA“ i Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, s pripadajućim Aneksima br. 5726/1, 5726/2 i 5726/3.

SC3,% *	0,00%	17,17%	0,00%	3,95%	20,20%	0,00%	41,32%		
EUR	0,00	241.819,93	0,00	55.699,13	284.520,99	0,00		582.040,05	944.880,06
M3.1, % *	0,00%	17,17%	0,00%	3,95%	20,20%	0,00%	41,32%		
EUR	0,00	241.819,93	0,00	55.699,13	284.520,99	0,00		582.040,05	582.040,05
TO3.1.1,% *	0,00%	17,17%	0,00%	3,95%	20,20%	0,00%	41,32%		
EUR	0,00	241.819,93	0,00	55.699,13	284.520,99	0,00		582.040,05	582.040,05
					UKUPNO PODMJERA 19.2			1.408.610,78	
M2.2	Valorizira se prema zasebnim doprinosima 3.2.1 i 3.2.2 – prikazuju se zasebno								
EUR									362.840,01
TO3.2.1,% **	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	100% podmjera 19.3		
EUR	0,00	0,00	0,00	40.162,50	0,00	0,00		40.162,50	40.162,50
					UKUPNO PODMJERA 19.3			40.162,50	
TO3.2.2,% ***	16%	16%	16%	16%	17%	17%	100% podmjera 19.4		
EUR	52.713,28	52.713,28	52.713,28	52.713,28	55.912,19	55.912,19		322.677,51	322.677,51
					UKUPNO PODMJERA 19.4			322.677,51	

Sistematiziran prikaz **očekivane financijske realizacije** provedbe odabranih projekata na razini Cilja, Mjere (aktivnosti) i Tipa operacija nalazi se u tablici:

SC/M/TO, %/EUR	2020.	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	Ukupno %	Ukupno EUR po podmjerama PRR	Ukupno EUR po SC LRS
SC1,% *	0,00%	31,90%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	31,90%		
EUR	0,00	449.278,08	0,00	0,00	0,00	0,00		449.278,08	449.278,08
M1.2, % *	0,00%	31,90%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	31,90%		
EUR	0,00	449.278,08	0,00	0,00	0,00	0,00		449.278,08	449.278,08
TO1.2.1,% *	0,00%	31,90%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	31,90%		
EUR	0,00	449.278,08	0,00	0,00	0,00	0,00		449.278,08	449.278,08
SC2,% *	0,00%	5,30%	0,00%	0,00%	21,49%	0,00%	26,78%		
EUR	0,00	74.603,20	0,00	0,00	302.689,45	0,00		377.292,65	377.292,65
M2.1, % *	0,00%	5,30%	0,00%	0,00%	21,49%	0,00%	26,78%		
EUR	0,00	74.603,20	0,00	0,00	302.689,45	0,00		377.292,65	377.292,65
TO2.1.2,% *	0,00%	5,30%	0,00%	0,00%	21,49%	0,00%	26,78%		
EUR	0,00	74.603,20	0,00	0,00	302.689,45	0,00		377.292,65	377.292,65
SC3,% *	17,17%	0,00%	3,95%	20,20%	0,00%	0,00%	41,32%		
EUR	241.819,93	0,00	55.699,13	284.520,99	0,00	0,00		582.040,05	944.880,06
M3.1, % *	17,17%	0,00%	3,95%	20,20%	0,00%	0,00%	41,32%		
EUR	241.819,93	0,00	55.699,13	284.520,99	0,00	0,00		582.040,05	582.040,05

TO3.1.1,%*	17,17%	0,00%	3,95%	20,20%	0,00%	0,00%	41,32%		
EUR	241.819,93	0,00	55.699,13	284.520,99	0,00	0,00		582.040,05	582.040,05
					UKUPNO PODMJERA 19.2			1.408.610,78	
M3.2	Valorizira se prema zasebnim doprinosima 3.2.1 i 3.2.2 – prikazuju se zasebno								
EUR									362.840,01
TO3.2.1,%**	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100% podmjera 19.3		
EUR	0,00	0,00	40.162,50	0,00	0,00	0,00		40.162,50	40.162,50
					UKUPNO PODMJERA 19.3			40.162,50	
TO3.2.2,%***	18,74%	40,59%	6,02%	22,04%	12,61%	0,00%	100% podmjera 19.4		
EUR	60.454,98	130.970,32	19.427,83	71.130,25	40.694,13	0,00		322.677,51	322.677,51
					UKUPNO PODMJERA 19.4			322.677,51	

10. DODACI

Dodatak 1. Dodaci osnovnim značajkama područja LAG-a
Dodatak 2. NATURA 2000 na području LAG-a „PODRAVINA“
Dodatak 3. Razrada strateškog razvojnog cilja 1, s pripadajućim mjerama, TO, indikatorima i uvjetima implementacije
Dodatak 4. Razrada strateškog razvojnog cilja 2, s pripadajućim mjerama, TO, indikatorima i uvjetima implementacije
Dodatak 5. Razrada strateškog razvojnog cilja 3, s pripadajućim mjerama, TO, indikatorima i uvjetima implementacije
Dodatak 6. Kriteriji odabira projektnih prijedloga (zahtjeva za potporu) LAG-a „PODRAVINA“
Dodatak 7. Sažetak indikatora LRS LAG-a „PODRAVINA“